

PENSUMLISTE

Vår 2018

Institutt for lærerutdanning

Grunnskolelærerutdanningen (1-7) 5-årig
Grunnskolelærerutdanningen (5-10) 5-årig

Grunnskolelærerutdanningen (1-7) 4-årig
Grunnskolelærerutdanningen (5-10) 4-årig

ERASMUS-emner

NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET

Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap

Innhold

Grunnskolelærerutdanningen (1-7) 5-årig.....	4
Engelsk	4
KRLE.....	5
Kroppsøving	7
Kunst og håndverk.....	10
Musikk.....	12
Naturfag.....	12
Samfunnsfag	13
Grunnskolelærerutdanningen (5-10) 5-årig.....	16
Engelsk	16
KRLE.....	17
Kroppsøving	19
Kunst og håndverk.....	22
Matematikk.....	24
Musikk.....	24
Naturfag.....	25
Norsk	26
Pedagogikk	28
Samfunnsfag	35
Grunnskolelærerutdanningen (1-7) 4-årig.....	38
Kroppsøving	38
Musikk.....	40
Naturfag.....	42

Norsk	45
Pedagogikk	55
Samfunnsfag	61
Grunnskolelærerutdanningen (5-10) 4-årig.....	64
Kroppsøving	64
Kunst og håndverk.....	66
Matematikk.....	68
Musikk.....	68
Naturfag	71
Norsk	73
Pedagogikk	78
Samfunnsfag	83
ERASMUS-emner.....	87

Grunnskolelærerutdanningen (1-7) 5-årig

Engelsk

MGLU1105 Engelsk 1 (1-7) emne 1

Literature:

Almond, D. (2009). *The Savage*. Walker Books Ltd.

Birketveit, A., & Williams, G. (Eds.). (2013). *Literature for the English classroom: Theory into Practice*. Bergen: Fagbokforlaget.

Dahl, R. (2016). *The BFG*. Penguin Books

Ellis, C. (2016). *Du Iz Tak?* Walker Books Ltd.

Gaiman, N. (2013). *Coraline*. Bloomsbury Publishing

Hallett, M. & Karasek, B. (eds.). (2008). *Folk and Fairy Tales* (4th ed.). Peterborough, Ont.: Broadview Press Ltd

Klassen, J. (2014). *This is not my hat*. Walker Books Ltd.

Maybin, J., & Watson, N., J. (Eds.) (2009). *Children's Literature: Approaches and Territories*. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Scieszka, J. & Smith, L. (1998). *The Stinky Cheese Man and other Fairly Stupid Tales*. Puffin.

Sendak, M. (2012). *Where the Wild Things are*. Turtleback Books.

Snicket, L. (2012). *The Bad Beginning*. Egmont Books Ltd.

Tan, S. (2010). *The Lost Thing*. Hachette Children's books

Grammar:

Cowan, R. (2008). *The teacher's grammar of English: A course book and reference guide*. New York, USA: Cambridge University Press.

Language Teaching and Learning:

Bailey, S. (2018). *Academic writing: A handbook for international students* (5th ed.). Abingdon, IA: Routledge.

Hedge, T. (2000). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Reference (Not Required for Purchase—Available in Library):

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dypedahl, M., Hasselgård, H., & Løken, B. (2012). *Introducing English grammar* (2nd ed.). Bergen: Fagbokforlaget.

Fowler, H. R., & Aaron, J. E. (2015). *The little, brown handbook*. Harlow: Longman.

Hacker, D., & Sommers, N. (2011). *A writer's reference* (6th/7th ed.). Bedford/St. Martin's.

Swan, M. (2005). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

NB: Other literary texts, essays and articles will be required in addition to the texts on the book list. Please check the reading plan on Blackboard regularly to ensure you have access to all required texts. Course teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

KRLE

MGLU1108 KRLE 1 (1-7) emne 1: Vestlige religioner, sekulære livssyn og antikkens filosofi i samfunn og skole

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, links på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

Fagdidaktikk

Andreassen, B.-O. (2016). *Religionsdidaktikk. En innføring*. (2 utg.). Oslo: Universitetsforlaget. **B**

Børresen, B., Grimnes, L., & Svenkerud, S. (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget. s. 61-73. **K**

Fuglseth, K. (red.) (2014). *RLE i klemme. En studie av det erfarte RLE-faget*. Trondheim: Akademika forlag. (Kap. 7, 8, 11 & 13). **B**

Jørgensen, C. S. (2017). Bør ekskursjoner være del av religions- og livssynsundervisningen? I v. d. Lippe, M. & Undheim, S. (red.), *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 144-164. **K**

Lied, L. I., & Lied, S. (2010). Vurdering i RLE. I Engh, K. R. & Dobson, S. (red.), *Vurdering for læring i fag*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 124-135. **K**

Midttun, A. (2014). Biter og deler av islam. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 5. s. 329-340. **I**
Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam

Winje, G. (2014). Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (KRLE). I Skovholt, K. (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter*. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 207-239. **K**

Winje, G. (2007). Høytidsmarkering i barnehage og småskole. *Barnehagefolk* 2. **I**
Tilgjengelig fra: <http://geirwinje.no/onewebmedia/hoytidsmarkering%20bhg%20skole.pdf>

Religion

Ammerman, N. T. (2007). Introduction: Observing Religious Modern Lives. I Ammerman, N. T. (red.), *Everyday Religion. Observing Modern Religious Lives*. Oxford: Oxford University Press, s. 3-20. **K**

Domaas, O. E. (1996). *Tradisjonens tro: Kristen troslære for lærerstudenter*. Oslo: Tano Aschehoug. **B**

Eidhamar, L. G. (2004). Jødedommen. I Eidhamar, L. G. (red), *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 58-108. **K**

Eriksen, E.-A. V. (2011). Muslim Society Trondheim tar plass i det offentlige rom. *Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 55. s. 135-152. **K**

Gilhus, I. (2009). Hva er religion idag? Religionsbegrep og religionsvitenskap. I Brunvoll, A. & Bringeland, H. (red.), *Religion og kultur: ein fleirfagleg samtale*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget, s. 19-31. **K**

Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente – en innføring i utvalgte tekster*. Kristiansand: Fagbokforlaget, s. 11-166. **B**

Kvalvåg, R. (2003). *Fra Moses til Marley. Det gamle testamentets teologi og virkningshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 2, 3, 6, 7 og 9). **B**

Repstad, P. (2013). Fra ordet alene til sanselig populærkultur? I Repstad, P. & Trysnes, I. (red.), *Fra forsakelse til feelgood: Musikk, sang og dans i religiøst liv*. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 11-41. **K**

Repstad, P. (2013). Religiøst liv er knyttet til det materielle, det sanselige og det stedlige. I Repstad, P. & Tønnessen, E. S. (red.), *Hellige hus: Arkitektur og utsmykning i religiøst liv*. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 9-29. **K**

Vogt, K. (2007). Hva er ISLAM. Oslo: Universitetsforlaget. **B**

Waale, R. B. & Wiik, P. (2001). *Høytidene: Jødedom*. Oslo: Cappelen. **B**

Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 4 & 6). **B**

Filosofi, etikk, livssyn

Bråten, O. M. H. (2018). Worldviews in Norwegian RE. I Sporre, K., Skeie, G. & Ristiniemi, J. 'Life Questions': Existential issues and Worldviews in education. Münster: Waxmann.

(15 sider). **K**

Svare, H. (1997). *I Sokrates' fotspor: Filosofi- og vitenskapshistorie*. (2. Utg.). Oslo: Pax. (Kap. 1-8). **I** Tilgjengelig fra

<http://www.nb.no/nbsok/nb/a4bc6baf2a2c6275b17a81951e56d545.nbdigital?lang=no#0>

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Utdanningsdirektoratet (2008). *Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk*. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/k106/rle1-02/>

Kroppsøving

MGLU1109 Kroppsøving 1 (1-7) emne 1

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo, Cappelen Damm.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning.

- Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.
- Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (Bokmål[utg.], 2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning (kap 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12).
- Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm.
- Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom*. Oslo: Akilles.
- Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2001). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kompendier:

- Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, HiST. Akademia.
- Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis*. Trondheim: NTNU, ILU.
- Jenssen, A. R. (2015). *Kompendium i turn: GLU 1-7*. Trondheim. NTNU, ILU
- Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.
- Jenssen, A.R (2014). *Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uterommet*. Trondheim: NTNU.
- Østerlie, O. (2017). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, NTNU grafisk senter.

Blackboard/Nettressurs:

- Bjørndal, C.RP (2013). Observasjon som vurderende øye. I. C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)
- Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.
- Haga M. og Sigmundsson, S. (2013). Motorisk utvikling. I Karlsdottir (red), *Læring – utvikling – læringsmiljø*, s119-135.
- Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS-2170. Hentet fra: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernæring-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernæring-og-fysisk-aktivitet.pdf>
- Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter*. Artikkel i bladet Kroppsøving (2)
- Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal Akademisk. (kap.1 og 12)

- Norsk resucitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn*. Hentet fra: http://nrr.org/images/pdf/BHLR_pa_barn_Norske_retningslinjer_2015.pdf
- Skram, D. (2007). «Syn på lek og læring». I Dag Skram: *Leik og læring i samspill. Pedagogisk arbeid i småskolen*, Det Norske Samlaget, Oslo (publiseres på its learning)
- Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 10(2), 3.
- Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvpoppfatning. *Kroppsøving*, 6, 24-27
- Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2008/5/udir-1-2008-svomming.pdf?epslanguage=no>, samt www.svommedyktig.no.
- Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving. (<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>).

Støttelitteratur:

- Aktivitetshäfte: tips og idéer til organisering av skiaktivitet. Oslo: Norges skiforbund. Hentet fra: <http://www.0-6.no/storage/skiskole.pdf>
- Haywood, K., & Getchell, N. (2009). *Life span motor development* (5th ed.). Campaign, Ill: Human Kinetics.
- Irgens, P. & Larsen, R. (2014). *Veien mot svømmedyktighet. Timeopplegg for skoleverket*. Hentet fra: <http://skolesvommen.no/brosjyrer/nsfsvommeundervisning.html>
- Jagtøien, G. L. & Hansen, K. (2000). *I bevegelse. Sansemotorikk, lek, observasjon*. Gyldendal Norsk Forlag (s. 157-199).
- Moen, E., Jacobsen, K. B., & Sivertsen, A. (2007). *Skrutt for skritt: fysisk fostring/kroppsøving i barnehage og grunnskole* (5. utg.). Nesbru: Vett & viten.
- Sigmundsson, H. & Pedersen, A. V. (2000). *Motorisk utvikling. Nyere perspektiver på barns motorikk*. Oslo: Sebu forlag.
- Øvrevik, G. (2012). *Aktivitetshäfte i kroppsøving. Barnetrinnet 1-4*. Cappelen Damm.
- Øvrevik, G. (2014). *Aktivitetshäfte i kroppsøving. Barnetrinnet 5-7*. Cappelen Damm.

I tillegg kommer litteratur og presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

Kunst og håndverk

MGLU1111 Kunst og håndverk 1(1-7) emne 1

Kunnskapskilder

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Kleiner, Fred S. (2012) *Gardner's Art Through the Ages: A Concise Global History*. (ISBN13: 9781133490609)

Danbolt, G. (2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag.

Finnes også som:

Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget.

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen.

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. (L97 og undervisning i kunst og håndverk)

Lepperød, J., Kallestad, T., & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Timenes, K. (1997). *Tekstil: teknikker og oppgaver*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Tilgjengelig som e-bok:

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993.

Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf?epslang_uage=no 22 s.

Lenker:

Europas kunsthistorie:

http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/tidslinjer/Kunsthistorie/swfviewer.htm

Europas arkitekturhistorie:

http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/Tidslinjer/Arkitekturhistorie/swfviewer.htm

Stilhistorie arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Tillegglitteratur:

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag.

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag.

Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). *Telgje spikke smi: med kvass kniv i rått tre*. Oslo: Norges husflidslag.

Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990*. Oslo: Samlaget.

Danbolt, G., & Meyer, S. (1989). *Når bilder formidler: en bok om visuell kommunikasjon: studiebok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dæhlin, E. (1990). *Norsk samtidskunst*. Oslo: Teknologisk forlag.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra.

Grønli, A., & Fredriksen, G. B. (2001). *Skulpturguiden for Trondheim: en håndbok om utendørs skulpturer og kunstnerisk utsmykning*. Trondheim: Tapir.

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.

Opdahl, A. B. (2008). *Klær: fra kast til bruk*. Oslo: Boksenteret.

Solberg, H. (red.) (1999). *Arkitektur i 1000 år: en arkitekturguide for Trondheim*. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og utvidet utg.). København: Gyldendal. Finnes også som:

Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Musikk

MGLU1110 Musikk 1(1-7) emne 1: Instruksjon og ledelse

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted:

<http://www.sanginorge.no/>

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstudenter*. Oslo: Musikk i skolen.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Ophus, T. (2011). *Nyt notene!* Oslo: Norsk musikkforlag.

Sætre, J. H. & Salvesen, G. (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

***Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart
Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker***

Tillegglitteratur

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (rev.utg.2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Naturfag

MGLU1106 Naturfag 1 (1-7) emne 1

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Reinstrøm, R. (2011). *Fysikkdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Hewitt, P.G., Lyons, A.A., Suchocki, J.A. & Yeh, J. (2014). *Conceptual Integrated Science, Second Edition, International Edition*. Harlow, England: Pearson Education Limited.

Ringnes, V. & Hannisdal, M. (2014). *Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Ødegaard, M., Haug, B.S., Mork, S.M. & Sørvik, G.O. (2016). *På forskerfötter i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Anbefalt støttelitteratur:

Folkvord, K. & Mahan, G. (2015). *Engasjerende naturfag: elevaktive og lærerstyrte arbeidsmåter i naturfag i videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm.

Grimenes, A. A., Jerstad, P., & Sletbak, B. (2011). *Grunnleggende fysikk for universitet og høyskole*. Oslo: Cappelen Damm.

Hannisdal, M. & Ringnes V. (2013). *Kjemi for lærere* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Sjøberg, S. (2009). *Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk* (3. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Samfunnsfag

MGLU1107 Samfunnsfag som vitenskaps- og skolefag (1-7)

Bøker/kapitler i bøker/artikler:

Andresen, A., Rosland, S., Ryymin, T. og Skålevåg, S. A. (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode* (2.utg.). Oslo: Det norske samlaget. Kap. 1-3 og 5 (126 s.)

Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitere*. (2.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk Kap.5

Blackwell, P. (2010). *A History of Latin America to 1825* (3rd ed.). Hoboken: Wiley-Blackwell. 97-108: 126-139; 195-224 (56 sider)

Børhaug, K., Hunnes, O. R og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 3 og 5-8 (123 s.)

Gøbel, E. (2017). Slavehandel under Dannebrog 1647-1806. I Hernæs, P.O. (Red) *Vestafrika – Forterne på Guldkysten*. (s. 184-221). København: Gads Forlag. (38 s.)

Helle, K., Dyrvik, S., Hovland, E. og Grønlie, T. (2013). *Grunnbok i Norges historie. Fra vikingetid til våre dager*. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-13 (198 s.)

- Hove, J.O. (2016). Sukkerhuset i Trondheim. Historia og minnet om industrietablering og transatlantisk slavearbeid. Fabrikk og bolig 2016 NTNU 46 – 61 (16 sider)
- Halliday, F. (1993). 'Orientalism' and Its Critics. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 20 (2), 145-163.
- Knutsen, G. W. (2006). *Lange linjer i historien*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (115 s.)
- Krefting, E. (2013). *Vestens Idéhistorie. Modernitetens fødsel. 1600-1800*. Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1-4 (120 s.)
- Lingaas, E. M. (2013). Utvidelsen av verden. I Lingaas, E. M. (Red.) *Vestens idéhistorie. Renaissance og reformasjon. 1350-1600*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere*. 5.utg. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-2 (37 s.)
- Mikkelsen, R. og Sætre, P. J. (2015). *Geografididaktikk for klasserommet* (3. utg.).Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 3 og 5 (51 sider)
- Overrein, P. og Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (Red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk (43 sider)
- Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (2014). The Scientific View of the World. I Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (Red.) *A History of Europe in the Modern World*. (s. 233-266). New York: McGraw-Hill Education (33 sider)
- Pettersen, Roar C. (2016). *Oppgaveskrivingens ABC. Veileder og førstehjelp for bachelorstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget. s. 11-183 (172 sider)
- Robins, N. (2012). The corporation that changed the world: How the East India Company shaped the modern multinational. *Asian Affairs*, 43 (1), 12-26. DOI: 10.1080/03068374.2012.642512
- Skjæveland, Y. (2017). Learning history in early childhood: Teaching methods and children`s understanding. *Contemporary Issues in Early Childhood*, 18 (1), 8-22 (15 sider)
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3.utg.). Oslo: Gyldendal. Kap. 1-3 (112 s.)
- Thorbjørnsrud, B. (2001). Innledende essay. I Said, E. W. (2001) *Orientalisme*. Oslo: De norske bokklubbene.
- Östlund, J. (2014). *Saltets pris. Svenska slavar i Nordafrika och handeln i Medelhavet 1650-1770*. Lund: Nordic Academic Press. Introduktion (23 sider)
- Forelesningsnotat, artikler og annet som legges ut på «Blackboard» er pensum dersom ikke annet er oppgitt.

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av Utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til kjennetegn på måloppnåelse for samfunnsfag på <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/sluttvurdering/samfunnsfag-rettleiende-nasjonale-kjenneteikn-pa-maloppnaing-for-standpunktvrdering-etter-10.-trinn/>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm

Grunnskolelærerutdanningen (5-10) 5-årig

Engelsk

MGLU1505 Engelsk 1 (5-10) emne 1

Literature:

Almond, D. (2009). *The Savage*. Walker Books Ltd.

Birketveit, A., & Williams, G. (Eds.). (2013). *Literature for the English classroom: Theory into Practice*. Bergen: Fagbokforlaget.

Dahl, R. (2016). *The BFG*. Penguin Books

Ellis, C. (2016). *Du Iz Tak?* Walker Books Ltd.

Gaiman, N. (2013). *Coraline*. Bloomsbury Publishing

Hallett, M. & Karasek, B. (eds.). (2008). *Folk and Fairy Tales* (4th ed.). Peterborough, Ont.: Broadview Press Ltd

Klassen, J. (2014). *This is not my hat*. Walker Books Ltd.

Maybin, J., & Watson, N., J. (Eds.) (2009). *Children's Literature: Approaches and Territories*. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Scieszka, J. & Smith, L. (1998). *The Stinky Cheese Man and other Fairly Stupid Tales*. Puffin.

Sendak, M. (2012). *Where the Wild Things are*. Turtleback Books.

Snicket, L. (2012). *The Bad Beginning*. Egmont Books Ltd.

Tan, S. (2010). *The Lost Thing*. Hachette Children's books

Grammar:

Cowan, R. (2008). *The teacher's grammar of English: A course book and reference guide*. New York, USA: Cambridge University Press.

Language Teaching and Learning:

Bailey, S. (2018). *Academic writing: A handbook for international students* (5th ed.). Abingdon, IA: Routledge.

Hedge, T. (2000). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Reference (Not Required for Purchase—Available in Library):

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dypedahl, M., Hasselgård, H., & Løken, B. (2012). *Introducing English grammar* (2nd ed.). Bergen: Fagbokforlaget.

Fowler, H. R., & Aaron, J. E. (2015). *The little, brown handbook*. Harlow: Longman.

Hacker, D., & Sommers, N. (2011). *A writer's reference* (6th/7th ed.). Bedford/St. Martin's.

Swan, M. (2005). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

NB: Other literary texts, essays and articles will be required in addition to the texts on the book list. Please check the reading plan on Blackboard regularly to ensure you have access to all required texts. Course teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

KRLE

MGLU1508 KRLE 1 (5-10) emne 1: Vestlige religioner, sekulære livssyn og nyere tids filosofi i samfunn og skole

NB! Tekster og materiale utlevert i forbindelse med forelesninger (papirkopier, lenker på Blackboard til kronikker, artikler, kildetekster osv.) er også pensumstoff.

B: Bok - K: Digitalt kompendium - I: Tilgjengelig på nett

Fagdidaktikk

Andreassen, B.-O. (2016). *Religionsdidaktikk. En innføring*. (2 utg.). Oslo: Universitetsforlaget. **B**

Børresen, B., Grimnes, L., & Svenkerud, S. (2012). *Muntlig kompetanse*. Bergen: Fagbokforlaget, s. 61-73. **K**

Fuglseth, K. (red.) (2014). *RLE i klemme. En studie av det erfarne RLE-faget*. Trondheim: Akademika forlag. (Kap. 7, 8, 11 & 13). **B**

Jørgensen, C. S. (2017). Bør ekskursjoner være del av religions- og livssynsundervisningen? I v. d. Lippe, M. & Undheim, S. (red.), *Religion i skolen. Didaktiske perspektiver på religions- og livssynsfaget*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 144-164. **K**

Lied, L. I., & Lied, S. (2010). Vurdering i RLE. I Engh, K. R. & Dobson, S. (red.), *Vurdering for læring i fag*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 124-135. **K**

Midttun, A. (2014). Biter og deler av islam. *Norsk pedagogisk tidsskrift* 5. s. 329-340. **I**
Tilgjengelig fra: https://www.idunn.no/npt/2014/05/biter_og_deler_av_islam

Winje, G. (2014). Grunnleggende ferdigheter i religion, livssyn og etikk (KRLE). I Skovholt, K. (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter*. Oslo: Cappelen Damm akademisk, s. 207-239. **K**

Religion

Ammerman, N. T. (2007). Introduction: Observing Religious Modern Lives. I Ammerman, N. T. (red.), *Everyday Religion. Observing Modern Religious Lives*. Oxford: Oxford University Press, s. 3-20. **K**

Domaas, O. E. (1996). *Tradisjonens tro: Kristen troslære for lærerstudenter*. Oslo: Tano Aschehoug. **B**

Eidhamar, L. G. (2004). Jødedommen. I Eidhamar, L. G. (red.), *Religioner og livssyn*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 58-108. **K**

Eriksen, E.-A. V. (2011). Muslim Society Trondheim tar plass i det offentlige rom. *Chaos. Dansk-norsk tidsskrift for religionshistoriske studier* 55. s. 135-152. **K**

Gilhus, I. (2009). Hva er religion idag? Religionsbegrep og religionsvitenskap. I Brunvoll, A. & Bringeland, H. (red.), *Religion og kultur: ein fleirfagleg samtale*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget, s. 19-31. **K**

Kjørven, O. K., & Lindboe, I. M. (2005). *Det nye testamente – en innføring i utvalgte tekster*. Kristiansand: Fagbokforlaget, s. 11-166. **B**

Kvalvåg, R. (2003). *Fra Moses til Marley. Det gamle testamentets teologi og virkningshistorie*. Bergen: Fagbokforlaget. (Kap. 2, 3, 6, 7 og 9). **B**

Rasmussen, T. & Tjørhom, O. (2017). *Reformasjonen i et nytt lys*. Oslo: Cappelen Damm. (Kap 1). **K**

Rian, D. (2011). Jødedommen i Norge. I Jacobsen, K. A. (red.), *Verdensreligioner i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget, s. 166-67 & 185-208. **K**

Sødal, H. K. (red.). (2002). *Det Kristne Norge. Innføring i konfesjonskunnskap*. Kristiansand: Høyskoleforlaget, s. 9-134 & 255-321. **B**

Vogt, K. (2007). *Hva er ISLAM*. Oslo: Universitetsforlaget. **B**

Winje, G. (2012). *Guddommelig skjønnhet. Kunst i religionene*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (Kap. 4 & 6). **B**

Filosofi, etikk, livssyn

Bråten, O. M. H. (2018). Worldviews in Norwegian RE. I Sporre, K. Skeie, G. & Ristiniemi, J. 'Life Questions': Existential issues and Worldviews in education. Münster: Waxmann.

(15 sider). **K**

Svare, H. (1997). *I Sokrates' fotspor: Filosofi- og vitenskapshistorie*. (2. utg.). Oslo: Pax, s. 208-239, 259-271 & 283-360. **I** Tilgjengelig fra:

<http://www.nb.no/nbsok/nb/a4bc6baf2a2c6275b17a81951e56d545.nbdigital?lang=no#0>

Offentlige dokumenter

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/Lareplaner/>

Utdanningsdirektoratet (2008). *Læreplan i kristendom, religion, livssyn og etikk*. **I**

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/k106/rle1-02/>

Kroppsøving

MGLU1509 Kroppsøving 1 (5-10) emne 1

Bøker:

Brattenborg, S., & Engebretsen, B. (2013). *Innføring i kroppsøvingsdidaktikk* (3. utg.). Oslo, Cappelen Damm.

Hollekim, I., & Vingdal, I. M. (2000). *Mestring og glede: fra grunnleggende bevegelser til idrett og dans*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Madsen, Ø., & Irgens, P. (2013). *Slik lærer du å svømme*. Bergen: Bodoni forlag.

Mytting, I., & Bischoff, A. (2008). *Friluftsliv* (Bokmål[utg.], 2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning (kap 1, 2, 3, 4, 5, 6, 12).

Nordbotten, G.L.N. (2014). *Barns fysiske utvikling. Hvordan stimulere barns fysiske utvikling?* Oslo: Cappelen Damm.

Tonkonogi, M. & Bellardini, H. (2013). *Fysisk trening for barn og ungdom*. Oslo: Akilles.

Vingdal, I. M., & Hollekim, I. (2001). *Barn i naturen: utfordringer, opplevelse, læring*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Kompendier:

Bjerke, Ø & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium - Aktiviteter på snø og is*, HiST. Akademia.

Bjerke, Ø. Vedul-Kjelsås, V. & Jenssen, A.R. (2017). *Kompendium i Basis*. Trondheim: NTNU, ILU.

Bjerke, Ø. (2017). *Kompendium i turn*. Trondheim. NTNU, ILU

Jenssen, A.R. (2014). *Leik i skolen*. Trondheim: NTNU, ILU.

Østerlie, O. (2017). *Dans i kroppsøving: Kompendium i dans, GLU1-7 og 5-10*, NTNU grafisk senter.

Blackboard/Nettressurs:

Bjørndal, C.RP (2013). Observasjon som vurderende øye. I C.R.P. Bjørndal. *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2.utg). Gyldendal Akademisk: Oslo (s.32-63)

Fjørtoft, I. (2009). Læringslandskap: hvordan fysiske omgivelser fremmer fysisk aktivitet, lek og læring. I B.T. Johansen, R. Høigaard og J.B Fjeld *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk* s. 117-130, Høyskoleforlaget, Kristiansand.

Haga M. og Sigmundsson, S. (2013). Motorisk utvikling. I Karlsdottir (red), *Læring – utvikling – læringsmiljø*, s119-135.

Helsedirektoratet. (2014). *Anbefalinger om kosthold, ernæring og fysisk aktivitet*. Rapport IS-2170. Hentet fra: <http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet/Publikasjoner/anbefalinger-om-kosthold-ernering-og-fysisk-aktivitet.pdf>

Iversen, A.S. (2012). *Dansens plass i kroppsøvingsfaget – status, utfordringer og muligheter*. Artikkel i bladet Kroppsøving (2)

Kvikstad, I. (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal Akademisk. (kap.1 og 12)

Norsk resucitasjonsråd. (2015). *Retningslinjer 2015 Basal HLR- barn*. Hentet fra: http://nrr.org/images/pdf/BHLR_pa_barn_Norske_retningslinjer_2015.pdf

Skram, D. (2007). «Syn på leik og læring». I Dag Skram: *Leik og læring i samspell. Pedagogisk arbeid i småskolen*, Det Norske Samlaget, Oslo (publiseres på its learning)

Stallman, R. K., Moran Dr, K., Quan, L., & Langendorfer, S. (2017). From Swimming Skill to Water Competence: Towards a More Inclusive Drowning Prevention Future. *International Journal of Aquatic Research and Education*, 10(2), 3.

Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvpoppfatning. *Kroppsøving*, 6, 24-27

Utdanningsdirektoratet. (2008). *Rundskriv 1- 2008 Forsvarlig svømme- og livredningsopplæring i grunnskoleopplæringen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet. Hentet fra: <http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2008/5/udir-1-2008-svomming.pdf?epslanguage=no>, samt www.svommedyktig.no.

Utdanningsdirektoratet. (2015). Læreplan i kroppsøving. (<https://www.udir.no/globalassets/upload/larerplaner/svomming/lareplan-i-kroppsoving-01-08-2015.pdf>).

Støttelitteratur:

Aktivitetshäfte: tips og idéer til organisering av skiaktivitet. Oslo: Norges skiforbund. Hentet fra: <http://www.0-6.no/storage/skiskole.pdf>

Haywood, K., & Getchell, N. (2009). *Life span motor development* (5th ed.). Campaign, Ill: Human Kinetics.

Irgens, P. & Larsen, R. (2014). *Veien mot svømmedyktighet. Timeopplegg for skoleverket*. Hentet fra: <http://skolesvommen.no/brosjyrer/nsfsvommeundervisning.html>

Jagtøien, G. L. & Hansen, K. (2000). *I bevegelse. Sansemotorikk, leik, observasjon*. Gyldendal Norsk Forlag (s. 157-199).

Moen, E., Jacobsen, K. B., & Sivertsen, A. (2007). *Skritt for skritt: fysisk fostring/kroppsøving i barnehage og grunnskole* (5. utg.). Nesbru: Vett & viten.

Sigmundsson, H. & Pedersen, A. V. (2000). *Motorisk utvikling. Nyere perspektiver på barns motorikk*. Oslo: Sebu forlag.

Øvrevik, G. (2014). *Aktivitetshäfte i kroppsøving. Barnetrinnet 5-7. Cappelen Damm*.

Øvrevik, G. (2014). *Aktivitetshäfte i kroppsøving. Barnetrinnet 8-10. Cappelen Damm*.

I tillegg kommer litteratur/presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

Kunst og håndverk

MGLU1511 Kunst og håndverk 1 (5-10) emne 1

Kunnskapskilder

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen.

Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Kleiner, Fred S. (2012) *Gardner's Art Through the Ages: A Concise Global History*. (ISBN13: 9781133490609)

Danbolt, G. (2002). *Blikk for bilder: om tolkning og formidling av billedkunst*. Oslo: Abstrakt forlag.

Finnes også som:

Danbolt, Gunnar (1999). *Blikk for bilder: formidling av billedkunst til barn og ungdom*. Oslo, Norsk kulturråd.

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget.

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen.

Haabesland, A. Å., & Vavik, R. E. (2000). *Kunst og håndverk: hva og hvorfor*. Bergen: Fagbokforlaget. (L97 og undervisning i kunst og håndverk)

Lepperød, J., Kallestad, T., & Gilje, Ø. (2013). *Kunst, håndverk, teknologi og design*. Bergen: Fagbokforlaget.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/k106/KHV1-01/>

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal.

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Timenes, K. (1997). *Tekstil: teknikker og oppgaver*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Tilgjengelig som e-bok:

http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010040605062

Utdanningsdirektoratet: Den generelle delen av læreplanen, 1993.

Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/generell_del/generell_del_lareplanen_bm.pdf?epslanguage=no 22 s.

Lenker:

Europas kunsthistorie:

http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/tidslinjer/Kunsthistorie/popup.htm

Europas arkitekturhistorie:

http://www1.uis.no/fag/learningspace_kurs/Guide/Tidslinjer/Arkitekturhistorie/swfviewer.htm

Stilhistorie for arkitektur: <http://www.miljolare.no/tema/kulturminner/artikler/stilhistorie.php>

Tillegglitteratur:

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag.

Bagnall, B. (1987). *Tegne - male: et komplett kurs*. Oslo: Teknologisk forlag.

Breiset, R., & Gunnerød, A. G. (2001). *Telgje spikke smi: med kvass kniv i rått tre*. Oslo: Norges husflidslag.

Danbolt, G. (2014). *Frå modernisme til det kontemporære: tendensar i norsk samtidskunst etter 1990*. Oslo: Samlaget.

Danbolt, G., & Meyer, S. (1989). *Når bilder formidler: en bok om visuell kommunikasjon: studiebok*. Oslo: Universitetsforlaget.

Dæhlin, E. (1990). *Norsk samtidskunst*. Oslo: Teknologisk forlag.

Fjørtoft, M. (2008). *Digital fotografi i praksis* (4. utg.). Tingvoll: Abrakadabra.

Grønli, A., & Fredriksen, G. B. (2001). *Skulpturguiden for Trondheim: en håndbok om utendørs skulpturer og kunstnerisk utsmykning*. Trondheim: Tapir.

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm. 120 s.

Opdahl, A. B. (2008). *Klær: fra kast til bruk*. Oslo: Boksenteret.

Solberg, H. (red.) (1999). *Arkitektur i 1000 år: en arkitekturguide for Trondheim*. Trondheim: Trondhjems arkitektforening.

Teigen, T. (1992). *Frihåndstegning*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og utvidet utg.). København: Gyldendal.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Matematikk

MGLU1504 Matematikk 1 (5-10) emne 2

Bøker:

Birkeland, P., Venheim, R., & Breiteig, T. (2012). *Matematikk for lærere 2* (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Hansen, H. (2013). *Matematikk for lærerstuderende: Geometri*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Skott, J., Jess, K., & Hansen, H. C. (2008). *Matematikk for lærerstuderende: Delta: fagdidaktikk*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Van de Walle, J. A., Karp, K., & Bay-Williams, J. M. (2015). *Elementary and middle school mathematics: teaching developmentally* (9th ed.). Essex: Pearson.

Musikk

MGLU1510 Musikk 1 (5-10) emne 1: Instruksjon og ledelse

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted:

<http://www.sanginorge.no/>

Djupdal, K. (1999). *Musikkteori*. (3. rev. utg.). Oslo: Ad notam Gyldendal.

Johansen, K. L. (2005). *Komponering: kunnskap & kreativitet: idésamling og lærebok for lærere og lærerstuderende*. Oslo: Musikk i skolen.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra:

http://www.utdanningsdirektoratet.no/templates/udir/TM_UtdProgrFag.aspx?id=2103

Ophus, T. (2011). *Nyt notene!* Oslo: Norsk musikkforlag.

Sætre, J. H. & Salvesen, G. (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

***Kompendium og noter til praktisk musisering vil bli utgitt ved semesterstart
Et utvalg lytte-eksempler fra ulike historiske epoker***

Tillegglitteratur

Bøe, O.-M., & Johansen, K. L. (2006). *Musikkisum 7: lærerens bok*. Oslo: Cappelen.

Hanken, I. M. & Johansen, G. (rev.utg.2013). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Naturfag

MGLU1506 Naturfag 1 (5-10) emne 1

Bøker:

Hannisdal, M. & Ringnes V. (2013). *Kjemi for lærere* (2. utg.). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Callin, P., Pålsgård, J. Stadsnes, R. & Tellefesen, C.W. (2012). *ERGO Fysikk 1*. Aschenhoug.

Hewitt, P.G., Lyons, A.A., Suchocki, J.A. & Yeh, J. (2014). *Conceptual Integrated Science, Second Edition, International Edition*. Harlow, England: Pearson Education Limited.

Artikler/enkeltkapitler/nettressurser vil komme i tillegg.

Anbefalt tillegglitteratur:

Koch, J. (2013). *Science Stories: Science Methods for Elementary and Middle School Teachers, 5th Edition, International Edition*. Wadsworth Cengage Learning. ISBN-13: 978-1-133-48956-6.

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Reinstrøm, R. (2011). *Fysikkdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Knain, E. & Kolstø, D. (red) (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Norsk

MGLU5102 Norsk 1 (5-10) emne 2: Lesing, skriving og munnlegheit.

Bøker og artikler

Bakken, E. (2015). «Når åpne spørsmål ikke er åpne: Hva karakteriserer lærerspørsmål i en litterær samtale?» I *Nordic studies in Education*, Vol. 35. 3-4-2015, s 280-298. (19 s.).

Berge, K. L. (2009). Er tolkningsfellesskap mulig å oppnå i skriveprøver? I O. K. Haugaløkken, L. S. Evensen, F. Hertzberg, & H. Otnes (red.), *Tekstvurdering som didaktisk utfordring* (s. 44–54). Oslo: Universitetsforlaget. (10 s.).

Blikstad-Balas, M. (2016). *Literacy i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. Innleiing og kapittel 1 (33 s.).

Bråten, I. (red.). (2007). *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag.

- Bråten, I. Leseforståelse – innledning og oversikt. (11 s.).
- Bråten, I. Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. (37 s.).

Evensen, L. S. (2009). Vurdering av skrivekompetanse: En kompleks utfordring. I O. K. Haugaløkken, L. S. Evensen, F. Hertzberg, & H. Otnes (red.), *Tekstvurdering som didaktisk utfordring* (s. 15–23). Oslo: Universitetsforlaget. (8 s.).

Fuglestad, Hoem og Håland (2017). *God leseplanlegging*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kapittel 1-3. (61 s.).

Håland, A. (2016). *Skrivedidaktikk – korleis støtte elevane si skriving i fag?* Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 100 s. relevante kapitler).

Igland, M.-A. og Nygård, M. (2017). *Norsk 5-10. Språkboka*. Oslo: Universitetsforlaget.

Igland, M.-A. Norskfaget i grunnskulelærerutdanninga. (8. s.)

Iversen, H. M. og Otnes, H. (2016). *Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 100 s. relevante kapitler).

Kringstad, T. og Kvithyld, T. (2013). Fem prinsipper for god skriveopplæring. I *Bedre skole* 2/2013: http://www.skriresenteret.no/uploads/files/PDF/5prinsipp_Kringstad_Kvithyld.pdf (9 s.).

Kverndokken, K. (2016). «Love gifts til menneskene. Om muntlige fortellinger, muntlige fortellere og elevers muntlige fortellingsskaping». I Kverndokken, K. (red.). (2016). *101 måter å fremme muntlige ferdigheter på. Om muntlig kompetanse og muntlighetsdidaktikk*. Bergen: Fagbokforlaget. (16 s.)

Kvithyld, T. og Aasen, A. J. (2011). Fem teser om funksjonell respons. I Viden om læsning 9/11:

http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/PDF/Trygve_Kvithyld_Arne_Johannes_Aasen1.pdf (7 s.).

Penne, S. & Hertzberg, F. (2015). *Muntlige tekster i klasserommet*. (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. 146 s.

Roe, A. (2014). *Lesedidaktikk – etter den første leseopplæringen* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (223 s.).

Skjelbred, D., Askeland, N., Maagerø, E. og Aamotsbakken B. (2017). *Norsk lærebokhistorie. Allmueskolen – folkeskolen – grunnskolen 1739-2013*. Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 100 s. relevante kapitler).

Smidt, J. (red.). (2009). *Norskdidaktikk: ei grunnbok* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget:

- Haanæs, I. Respons + Vurdering s. 356-378. 22 s.
- Matre, S. Elevteksten som vegvisar til tilpassa opplæring, s. 397-416, 19 s.
- Matre, S. Arbeid med «munnlege tekstar». s. 208-210. 3 s.
- Matre, S. Klassesamtale. s. 211-220. 9 s.
- Matre, S. Gruppesamtalar. s. 221-235. 14 s.
- Matre, S. Munnleg språkbruk – didaktisk refleksjon. s. 236-239. 4 s.
- Smidt, J. Å bevege seg i skriftlige tekster, s. 241-247. 6 s.
- Smidt, J. Ulike syn på skriving og skriveutvikling, s. 312-316. 4 sider
- Solheim, R. Ein mangfaldig språkleg kvardag, s. 145-154. 9 s.
- Solheim, R. Å arbeide med og på nynorsk, s. 198-206. 8 s.
- Torvatn, A. Sjangeropplæring – eksplisitt eller implisitt? s. 317-323. 6 s.
- Torvatn, A. Lærebokvett, s. 442- 451. 9 s.

Solheim, R. (2009). Frå tankekart til tekst. Om bruk av og frigjering frå mønster og modellar i skriveopplæringa. I G.Å. Vatn, I. Folkvord & J. Smidt (red.), *Skriving i kunnskapsfunnet* (s. 61-73). Trondheim: Tapir akademisk forlag. 12 s. Finst og her: [her: http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/tankekart_til_tekst.pdf](http://www.skrivesenteret.no/uploads/files/tankekart_til_tekst.pdf)

Nettressursar og offentlege dokument:

Fridtun, K. (2013). *Nynorsk med Kristin*. (1-8). Finst her: <https://video.adm.ntnu.no/serier/4fe2d4d3da3c1>

Gutar, jenter og lesing. Tre tekstar om lesing og kjønn:

- Gilje, T. M. Å lese kjønn og lesekjønn. Språkløyper (3 s.).
- Rangnes, B. S. og Nielsen, I. *Er kjønn substantiv eller verb?* Språkløyper. (3 s.).
- Rangnes, B. S. og Nielsen, I. *Lesing og kjønn*. Språkløyper. (2 s.).

Finst her: <http://sprakloyper.uis.no/category.php?categoryID=21944>

Kunnskapsdepartementet. (2013) Læreplanen i norsk (NOR1-05). Finst her:

<http://www.udir.no/k106/NOR1-05> (14 s.)

NESH (2016) *Forskningsetiske retningslinjer for samfunnsvitenskap, humaniora, juss og teologi*. Del B. Hensyn til personer (10 s.). Finst her:

https://www.etikkom.no/globalassets/documents/publikasjoner-som-pdf/60125_fek_retningslinjer_nesh_digital.pdf

Rammeverk for grunnleggende ferdigheter. (2012). Tilgjengelig fra:

http://www.udir.no/Upload/larerplaner/lareplangrupper/RAMMEVERK_grf_2012.pdf?epslanguage=no (16 s.)

Rammeverk for nasjonale prøver. Finnes her: <https://www.udir.no/eksamen-og-prover/prover/rammeverk-for-nasjonale-prover/> (28 s.).

Skjønnlitteratur

Kielland, A. (1882). «Karen», i *To noveletter fra Danmark* Oslo: Gyldendal

Kleiva, Rønnaug (1994). «Kven sin kropp er dette», i *Caps og andre noveller for ungdom* Oslo: Det norske samlaget.

Rishøi, I. (2014). «Vi kan ikke hjelpe alle», i *Vinternoveller* Oslo: Gyldendal

Jeg fant, jeg fant!: dikt for barn. (2011). Oslo: Gyldendal.

Med atterhald om mindre endringar.

Pedagogikk

LGU53002 Pedagogikk og elevkunnskap 4 (5-10)

Bjørndal, C.R.P. (2011). Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning (2. utg., s. 32-63) Oslo. Gyldendal Akademisk.

Christoffersen L., Johannessen A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt. 178 s.

Elstad, J.I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I Album, D., Hansen, M. N. & Widerberg, K. (red.). *Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s.155-169). Oslo: Universitetsforlaget.

Klette, K. (1998). Klasseromsforskning – i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I Klette, K. (red.): *Klasseromsforskning - på norsk*, s. 13- 35. Oslo: Ad Notam Gyldendal

Kvale, S. (2005). Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews. *Nordisk Pedagogik*, 1/2005, s. 3-15.

Nilsen, S.E. & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I Howe, A., Høium, K., Kvernmo, G. & Knutsen, I.R. (red.). *Studenten som forsker i utdanning og yrke. Vitenskapelig tenkning og metodebruk. Forskningsmetodiske tilnærminger for studenter i profesjonsfag* (s. 246-268). Oslo: Høgskolen i Akershus. Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005.

Nilssen, V.L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget. (190 s.).

Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget. (183 s.)

Mulig bok for noen tema

Maagerød, E., Aamotsbakken, B. og Askeland, N. (2013). *Læreboka: studier av ulike læreboktekster*. Trondheim: Akademika. (290 s.).

Rognsaa, Aa. (2015). *Bacheloroppgaven. Skriveråd og regler for utformingen*. Oslo: Universitetsforlaget. (110 s.).

Selvvalgt pensum i tilknytning til oppgaven kommer i tillegg.

LGU54007 Norsk 3: lese- og skrivevansker (5 – 10)

Bøker

Anmarksrud, Ø. & Refsahl, V. (2010). *Gode lesestrategier - på mellomtrinnet*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bele, I. V. (Red.). (2008). *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. Kap. 2 – 7.

Egeberg, E. (2016). *Minoritetsspråk og flerspråklighet. En håndbok i utredning og vurdering*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Fuglestad, U., Hoem, T.F. & Håland, A. (2017). *God leseplanlegging*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Høyen, T. & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag

Kvithyld, T., Kringstad, T. & Melby, G. (2014). *Gode skrivestrategier – på mellomtrinnet og ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2009). *God leseutvikling. Kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Lundetræ, K. & Tønnessen, F.F. (2014). *Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3 – 9, 11.

Lyster, S.-A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Artikler

Bråten, I. (2007). Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. I I.Bråten (Red.), *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis* (s. 45 – 81). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bråten, I. (1996). Om forholdet mellom lesing og skriving. I A.H.Wold (Red.), *Skriftspråkutvikling. Om hvordan barn lærer å lese og skrive* (s. 191 – 220). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Egeberg, E. (2007). Vurdering av forutsetninger for lesing og skriving. I E. Egeberg (Red.), *Minoritetsspråklige med særskilte behov. En bok om utredningsarbeid* (s. 161 – 180). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Finbak, L. (2005). Analyser av stavefeil. *Spesialpedagogikk, 2005 (9)*, s. 20 – 29.

Frost, J. (2013). Leseutvikling og utviklingsbestemte aktiviteter. I J. Frost (Red.) (2013). *Språk- og leseveiledning i teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Hagen, Å., Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. (2014). Barn som strever med språk og leseferdigheter: Hvilke tiltak virker? *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 4, s. 6 – 13.

Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). *Pedagogisk-psykologisk arbeid*. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7 og 9.

Høigaard, B. & Utgård, T. (2013). Digitale lære- og hjelpemidler for elever med språk-, lese- og skrivevansker. I J. Frost (Red.) (2013). *Språk- og leseveiledning i teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Klinkenberg, J.E. (2015). Utvikling av avkoding og leseflyt. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 34 – 45.

Korsgaard, K., Hannibal, S. & Vitger, M.(2011). Oppdagende skriving og skriftspråksutvikling. I K. Korsgaard, S. Hannibal& M. Vitger (2011). *Oppdagende skriving – en vei inn i lesingen* (s. 49 – 60). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lundberg, I. (2002). The Child's Route into Reading and What can go Wrong? *Dyslexia* nr 8. s. 1-13.

Lyster, S-A.H. (2017). Glem ikkje morfemet i leseopplæringen – det spiller en viktig rolle for leseforståelsen. *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 1, s. 22 – 32.

Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 – 53

Refsahl, V. (2012). Kartlegging. I V.Refsahl (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne* (s. 65 – 74). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Tetzchner, S.v (2012). Utvikling av kommunikasjon og språk. I S.v.Tetzchner, (2012). *Utviklingspsykologi* (s. 401 – 457). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Spear-Swerling, L. & Sternberg, R.J. (1994). The Road Not Taken: An Integrative Theoretical Model of Reading Disability. *Journal of Learning Disabilities*, vol. 27, s. 91-103.

Artiklene blir samlet i et digitalt kompendium.

Anbefalt tilleggslitteratur

Bjerkan, K.M., Monsrud, M-B. & Thurmann-Moe, A.C. (2013). *Ordforråd hos flerspråklige barn. Pedagogiske og spesialpedagogiske utfordringer*. Oslo: Gyldendal forlag. Kap 2.

Frost, J, Ottem, E. & Hagtvet, B, (2014). Samordnet styrking av vokabular og lesing – intensive arbeidsøker på mellomtrinnet med tekster fra samfunnsfag. *Spesialpedagogikk*, 2, s. 42 – 57.

Artikler, kartleggingsverktøy og annet læremateriell som brukes i undervisning er også pensum.

LGU54028 Matematikk 3: Matematikkvansker (5 – 10)

Bøker

Lunde, O. (2010). *Hvorfor tall går i ball. Matematikkvansker i et spesialpedagogisk fokus*. Bryne: Info Vest Forlag.

Ostad, S. (2010). *Matematikkvansker. En forskningsbasert tilnærming*. Oslo: Unipub. Kap. 1 til 7, 10, 11 og 12.

Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2009). *Tall og tanke. Matematikkundervisning på 1. til 4. trinn*. Oslo: Gyldendal Kap 3, 5, 6 og 7 .

Kartleggingsmaterieill

Dynamisk kartlegging 5 - 10 (Kjøpes i Statped nettbutikk)

Artikler / bokutdrag

Artiklene og bøker merket med * blir samlet i et digitalt kompendium. De som ikke er merket legges direkte ut på Blackboard.

*Aastrup, S. & Johnsen, K. (2014). Kartlegging og undervisning i dynamisk perspektiv. I T.S. Gustavsen, K.R.C. Hinna, I.C. Borge & P.S. Andersen. (Red.), *QED 5 – 10* (s. 689 - 743). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Bjuland, R. (2005). Dialogiske tilnærminger i klasserommet: Utvikling av matematiske begreper gjennom lærer-elev dialog i klasserommet eller gjennom elevsamarbeid i smågrupper. I K. Hirsch (red.), *Ulike perspektiv på læring* (s. 67 - 76). Senter for voksenopplæring, Trondheim.

*Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention*. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 2 - 3.

Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention*. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 4.

*Ferguson, A. M., Maloney, E. A., Fugelsang, J., & Risko, E. F. (2015). On the relation between math and spatial ability: The case of math anxiety. *Learning and Individual Differences*, 39, s 1 – 12.

*Flottorp, V. (2010). Deltakelse og uttrykksmåter i flerspråklige klasserom. *Tangenten*, 2010 (4), s. 41 - 47.

*Flottorp, V. (2005). Matematikk og språk i en flerkulturell skole. *Tangenten*, 2005 (3), s. 19 - 23.

*Hasselbalch, R. (2008). Matematikvanskeligheter og spesialpedagogisk tiltag hos en pige med en socio-emotionel problemstilling. *Specialpedagogik*, 2, s. 18 - 28.

- *Hansen, A. (2000). Hva innebærer dynamisk testing? *Skolepsykologi*, 2000 (1) s, 1 – 25.
- * Haug, P (2017). *Spesialundervisning. Innhold og funksjon*. Oslo: Samlaget. Kap 15 og 16.
- *Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). *Pedagogisk-psykologisk arbeid*. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7.
- *Holmen, H. (2009) Dynamisk kartlegging av elever med særskilte behov i matematikk – muligheter og utfordringer. *Tidsskrift FoU i praksis*, 9 (2), s. 151 - 168
- *Holm, M. (2012). *Opplæring i matematikk*. Cappelen Damm Akademisk. S104 - 113
- *Johnsen-Høines, M. & Alrø, H. (2012). Trenger en å spørre for å være spørrende? I M. Johnsen-Høines & H.Alrø (Red.), *Lærings samtalen i matematikkfagets praksis. Bok 1* (s.21 - 36). Bergen: Caspar Forlag.
- *Karagiannakis, G.N. & Coorman, A. (2014). Focused MLD intervention based on the classification of MLD subtypes. *The Routledge international handbook of dyscalculia and mathematical learning difficulties*, s 265 - 276.
- *Maloney, E. A., Sattizahn, J. R. &Beilock, S. L. (2014). Anxiety and cognition. *Wiley Interdisciplinary Reviews-Cognitive Science*, s 403 - 411.
- *Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (s. 120 - 135). New York: Guilford Press.
- *Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53.
- *Ramirez, G., *Chang, H., Maloney, E.A., Levine, S. & Beilock, S. L. (2016). On the relationship between math anxiety and math achievement in early elementary school: the role of problem solving strategies. *Journal of Experimental Child Psychology*, 141, 83 – 100
- *Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2017). *Tall og tanke 2: Matematikkundervisning på 5. til 7. trinn* . Oslo: Gyldendal s. 7 - 28.
- *Sønnesyn, G. (2012). Kartlegging som reiskap i ein inkluderande skule. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 37 - 51
- *Wæge, K. (2015). Samtaletrekk – redskap i matematiske diskusjoner. *Tangenten: tidsskrift for matematikk i grunnskolen*, Vol 2, s. 22-27.

Sammenstilling om misoppfatninger (2017). 25 sider.

Artikler og materiell som er delt ut i undervisningen og på seminar regnes som pensum.

Anbefalt tilleggslitteratur

Hornigold, J. (2015). *Dyscalculia pocketbook*. Alresford: Teachers' Pocketbooks.

Johnsen, A.L. og Natås, E. (2017). *Hvordan fatte matte*. Oslo: Panta.

LGU54029 IKT og læring (5-10)

Haugsbakk, Geir (2010). *Digital skole på sviktende grunn. Om nye muligheter og dilemmaer*. Gyldendal akademisk. 194 sider

Haugseth, Jan Frode (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Universitetsforlaget.

Jenkins, H. (2007). Confronting the Challenges of Participatory Culture – Media Education for the 21st Century (Part Two). *Nordic Journal of Digital Literacy*, 2(2), 97-113

Koehler, Mathew J. ; Mishra, Punya ; Cain, William (2013). What Is Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK)? *Journal of Education*, 2013, Vol.193(3), p.13-19.

Krumsvik, Rune Johan (red.) (2016). *Digital læring i skole og lærerutdanning*. Universitetsforlaget.

Krumsvik, Rune Johan (2014). *Klasseledelse i den digitale skolen*. Cappelen Damm Akademisk.

McLuhan, Marshall (2001) “Introduction”, “the Medium is the Message” og “ Media Hot and Cold”, i *Understanding Media. The Extensions of Man*, (ss. 3-35), Routledge Classics, London & New York (33 sider)

Puentedura, R. (2013). *SAMR-model*.

<http://www.educatorstechnology.com/2013/06/samr-model-explained-for-teachers.html>

Senter for IKT i utdanningen (2014). Cpdlab - ressurspakke for profesjonsfaglig digital kompetanse. <https://iktsenteret.no/ressurser/cpdlab-ressurspakke-profesjonsfaglig-digital-kompetanse>. Div. læringsmateriell.

Senter for IKT i utdanningen (2014). Notat. 1. Dataspill i skolen.

https://iktsenteret.no/sites/iktsenteret.no/files/attachments/spill_i_skolen_sikt-notat_nr_1.pdf

Sjøhelle, Dagrud K. (2009) “Digital tekstforming på ungdomstrinnet”, i Vatn, Gunhild Åm m.fl. (red.) *Skriving i kunnskapssamfunnet*, Tapir akademisk forlag, Trondheim

Tillegglitteratur

- Erstad, Ola (2010). *Digital kompetanse i skolen*. En innføring (2. utgave). 248 sider.
- Fossland, Trine (2015). *Digitale læringsformer i høyere utdanning*. Universitetsforlaget.
- Gjevær, Tonje Hilde, Johannesen, Monica og Øgrim, Leikny (2014). *Digital praksis i skolen*. Gyldendal akademisk. 210 sider.
- Gjøvik, Øistein. (2015). LOGO – fram fra glemselen. *Tangenten* 3(15). Caspar forlag.
- Vettenranta, Soilikki, Frantzen, Vegard (red.) (2012). *Mediepedagogikk. Refleksjoner om teori og praksis*. Tapir. 232 sider.
- Høiland, Terje. Winje, Geir og Wølner, Tor Arne (2012). *Digital kompetanse i skolen – IKT på 1.-4. årstrinn*. Høyskoleforlaget. 135 sider.

Samfunnsfag

MGLU1507 Samfunnsfag som vitenskaps- og skolefag (5-10)

Bøker/kapitler i bøker/artikler:

- Andresen, A., Rosland, S., Ryymin, T. og Skålevåg, S. A. (2015). *Å gripe fortida. Innføring i historisk forståing og metode* (2. utg.). Oslo: Det norske samlaget. Kap. 1-3 og 5 (126 s.)
- Bratberg, Ø. (2017). *Tekstanalyse for samfunnsvitere* (2.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk. Kap.5
- Blackwell, P. (2010). *A History of Latin America to 1825* (3rd ed.). Hoboken: Wiley-Blackwell. 97-108: 126-139; 195-224 (56 sider)
- Børhaug, K., Hunnes, O. R og Samnøy, Å. (2015). *Spadestikk i samfunnsfagdidaktikken*. Bergen: Fagbokforlaget. Kap. 1, 3 og 5-8 (123 s.)
- Gøbel, E. (2017). Slavehandel under Dannebrog 1647-1806. I Hernæs, P.O. (Red) *Vestafrika – Fortene på Guldkysten*. (s. 184-221). København: Gads Forlag. (38 s.)
- Helle, K., Dyrvik, S., Hovland, E. og Grønlie, T. (2013). *Grunnbok i Norges historie. Fra vikingetid til våre dager*. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-13 (198 s.)
- Hove, J.O. (2016). Sukkerhuset i Trondheim. Historia og minnet om industrietablering og transatlantisk slavearbeid. Fabrikk og bolig 2016 NTNU 46 – 61 (16 sider)
- Halliday, F. (1993). 'Orientalism' and Its Critics. *British Journal of Middle Eastern Studies*, 20 (2), 145-163.

- Knutsen, G. W. (2006). *Lange linjer i historien*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag (115 s.)
- Krefting, E. (2013). *Vestens Idéhistorie. Modernitetens fødsel. 1600-1800*. Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk. Kap. 1-4 (120 s.)
- Lingaas, E. M. (2013). Utvidelsen av verden. I Lingaas, E. M. (Red.) *Vestens idéhistorie. Renessanse og reformasjon. 1350-1600*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk. En håndbok for studenter og lærere (5.utg.)*. Oslo: Universitetsforlaget Kap. 1-2 (37 s.)
- Mikkelsen, R. og Sætre, P. J. (2015). *Geografididaktikk for klasserommet (3. utg.)*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 3 og 5 (51 sider)
- Overrein, P. og Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I Skovholt, K. (Red.) *Innføring i grunnleggende ferdigheter. Praktisk arbeid på fagenes premisser*. (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk (43 sider)
- Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (2014). The Scientific View of the World. I Palmer, R. R., Colton, J. og Kramer, L. (Red.) *A History of Europe in the Modern World*. (233-266). New York: McGraw-Hill Education (33 sider)
- Pettersen, Roar C. (2016). *Oppgaveskrivingens ABC. Veileder og førstehjelp for bachelorstudenter*. Oslo: Universitetsforlaget. S. 11-183 (172 sider)
- Robins, N. (2012). The corporation that changed the world: How the East India Company shaped the modern multinational. *Asian Affairs*, 43 (1), 12-26. DOI: 10.1080/03068374.2012.642512
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis (3.utg.)*. Oslo: Gyldendal. Kap. 1-3 (112 s.)
- Thorbjørnsrud, B. (2001). Innledende essay. I Said, E. W. (2001) *Orientalisme*. Oslo: De norske bokklubbene.
- Östlund, J. (2014). *Saltets pris. Svenska slavar i Nordafrika och handeln i Medelhavet 1650-1770*. Lund: Nordic Academic Press. Introduktion (23 sider)
- Forelesningsnotat, artikler og annet som legges ut på «Blackboard» er pensum dersom ikke annet er oppgitt.

Offentlige dokumenter:

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <https://www.udir.no/kl06/SAF1-03>

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <https://www.udir.no/kl06/HIF1-02>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn på programfag: <https://www.udir.no/kl06/POS1-02>

Læreplane i historie: <https://www.udir.no/kl06/HIS1-02>

Læreplane i geografi: <https://www.udir.no/kl06/GEO1-01>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til kjennetegn på måloppnåelse for samfunnsfag på <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/vurdering/sluttvurdering/samfunnsfag-rettleiende-nasjonale-kjenneteikn-pa-maloppnaing-for-standpunktvurdering-etter-10.-trinn/>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo: Cappelen Damm

Grunnskolelærerutdanningen (1-7) 4-årig

Kroppsøving

LGU1408 Kroppsøving 2 (1-7)

Bøker:

- Kvikstad, I. (red.) (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal akademisk
- Patel, R., & Davidson, B. (1995). *Forskningsmetodikkens grunnlag: å planlegge, gjennomføre og rapportere en undersøkelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008032704032
- Rose, D.J & Christina, R.W. (2006). *A Multilevel Approach to the study of Motor Control and Learning*. 2nd Ed. San Fransisco: Pearson, Benjamin Cummings (s 1-92, 127-389).
- Sigmundsson, H.(red.) (2008). *Læring og ferdighetsutvikling*. Tapir Akademisk Forlag
- Skaalvik, E.M. og Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring. Teori og praksis*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Steinsholt, K & Gurholt, K. P. (red.) (2010), *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*. Trondheim: Tapir akademisk
- Vinje, E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Cappelen Damm: Oslo. Kap. 3, 4, 5, 6, 7 (120 s.).
- Wirhed, R. (2012). *Anatomi med rörelselära och styrketräning* (4.utg.). Bjursås: Harpoon Publications AB.

Kompendier:

- Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium. Aktiviteter i snø og is*. Akademika forlag

Blackboard/Nettressurs:

- Arnesen, T. E., Nilsen, A., Leirhaug, P. E (2013). "Den læreplanen som ikkje kan tilpassast mi undervisning, finst ikkje.": vurdering og undervisning i kroppsøving etter kunnskapsløftet. *Tidsskriftet FoU i praksis*, 7, s 9-32. <http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/225309>
- Bjerke, Ø., & Vereijken, B. (2007). Promoting motor skills in school children and adolescents. I J. Liukkonen (red.), *Psychology for physical educators: student in focus* (2nd ed., s. 219-237). Champaign, Ill.: Human Kinetics.
- Jakobsen, A. M. (2012) Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving. <http://idrottsforum.org/jakobsen121010/>

- Jensen, A. R (2015). Ball K2. Trondheim. Its learning

Loland. S. (2003). *Kroppsyn, idrett og mosjon*:
http://idrottsforum.org/articles/loland/loland031009_1.pdf

Ommundsen, Y. (2009). Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener? Spenningsfelt mellom barne- og ungdomsidrett og eliteidrett. I B.T.Johansen, R.Høigaard & J.B. Fjeld (red): *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. (s163-194). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sandseter, Ellen Beate Hansen. (2009). Affordances for Risky Play in Preschool: The Importance of Features in the Play Environment. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 439-446.

Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvpoppfatning. *Kroppsøving* (6).

Østerlie, O. (2017). *Dans som verktøy i kroppsøving*. Publiseres på Blackboard.

Støttelitteratur:

Mathisen, G. (2006). Teorier om læring av motoriske ferdigheter – utvikling og konsekvenser. Lastes ned fra: <http://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/2304/article.pdf?sequence=1>

Sigmundsson, H., & Haga, M.(red.) (2004). *Motorikk og samfunn: en samfunnsvitenskapelig tilnærming til motorisk atferd*. Oslo: Sebu forlag

Helsedirektoratet (2012). Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge. Resultater fra en kartlegging i 2011, s 12-19, 90-104. Kan lastes ned her:
<http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-6-9-og-15-aringer-i-norge/Publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-%206-9-og-15-aringer-i-norge.pdf>

Vegge, Ø. og Sæbu, M. (2002). *Leker for alle*. Beitostølen Helse- og idrettsenter. Lastes ned herfra: <http://www.gymogturn.no/integrering/integrering/Documents/Aktivitetshfte%201.pdf>

I tillegg kommer litteratur og presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

Musikk

LGU14025 Musikk 2 (1-7) Utøvende og skapende musikk, kultur og samfunn

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Dugstad, R., Hagerup, G. B., & Smidt, M. (2011). *På kryss og ters: musikk fordypning 2*. Bergen: Fagbokforlaget.

Furnes, Odd Torleiv. (2009). Musikk og tilpasset opplæring – om å kunne spille på flere strenger. Et blikk på musikalitet, multiple intelligenser og læringsoverføring. *Nordisk musikkpedagogisk årbok 11 2009*, s. 115-138.

http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/172223/Furnes_2009.pdf?sequence=1

Kotarba, J. A., Merrill, B., Williams, P. J., & Vannini, P. (2013). *Understanding society through popular music* (2nd ed.). New York: Routledge.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/MUS1-01/>

Nielsen, F. (2010). *Almen musikdidaktik*. (2. rev. og bearb. udg). København: Akademisk forlag.

Kapittel 3 *Musikfaget set indefra s.103 - 125* og Kapittel 4 *Musik som et mangespektret meningsunivers s. 127 – 161*.

Ophus, T. (2011). *Nyt notene!* Oslo: Norsk musikkforlag

Risa, Ø. (2001) *Musikkteori & arrangering, innføring for lærerstudenter* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Sætre, J.H. & Salvesen, G. (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Varkøy, Ø: *Hvorfor musikk?* (3.utg.). Oslo: Gyldendal forlag

Østerberg, D. & Bjørnerem, R.T. (2017) *Musikkfeltet. En innføring i musikk sosiologi*. Oslo: Cappelen Damm

Diverse notemateriell som avtales med faglærer.

Tilleggs litteratur

Bicknell, Jeanette. (2009). *Why music moves us*. London: Palgrave Macmillan

Johnsen, B. (2013) *Musikkfaget. En invitasjon til mestring*. Fagbokforlaget.

Hesmondhalgh, D. (2013). *Why music matters*. Chichester: Wiley Blackwell.

Olsen, R., & Stenersen, S. H. (2007). *Musikk – mulighetenes fag*. Fagbokforlaget.

Turino, T. (2008). *Music as social life: the politics of participation*. Chicago: University of Chicago Press.

LGU14017 Produksjon for sal og scene (1-7)

Gundersen, Kjærsmo og Reinhardtzen (2002). *En enkel fargelære*. Oslo: Universitetsforlaget. (111 sider)

Helland, Frode og Wærp, Lisbeth Pettersen (2011). *Å lese drama. Innføring i teori og analyse*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 83 – 194, 115 sider)

Johnsen, Bjørn (2013). *Musikkfaget på ungdomstrinnet*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmestad & Bjørke AS. (s.86 – 115, 30 sider)

Kelly, Jane (2009): *Håndbok i skuespillerteknikk*. Oslo: Musikk-Husets Forlag A/S. (70sider)

Knutsen, Hanne og Ørvig, Anne (2006). *Scenepresentasjon. Framføringsprosjekter med barn og voksne*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kapittel 7, 30 sider)

Losnedahl, Kari Gaarder (2009). *Den teatrale illusjon: scenografi i et historisk og nåtidig perspektiv*. Bergen: Bergen Museum. (s. 1-102, 102 s.)

Morken, Ingrid (2003). *Drama og teater i undervisning – en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 13 – 291, 279 sider)

Songe-Møller, Anna S. og Sæbø, Aud Berggraf (2007). *Ibsen og Holberg i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (kapittel 1, 2, 5 og 7, 75 sider)

Stene, Øystein (2015). *Skuespillerkunsten*. Oslo: Universitetsforlaget. (352 sider)

Sæbø, Aud Berggraf (1998). *Drama – et kunstfag*. Oslo: Tano Aschehoug. (420 sider)

Skjønnlitteratur:

Sofokles: *Kong Ødipus*

Shakespeare: *Romeo og Julie*

Tekstutdrag fra Commedia del arte-tradisjonen

Holberg: *Jeppe paa Bierget*

Ibsen: *Gjengangere*

Beckett: *Mens vi venter på Godot*

Utdrag fra andre drama blir utdelt på forelesning

Et teatermanus knyttet til oppsetning Trøndelag teater.

3 folkeeventyr

3 noveller

3 dikt

Samt artikler, kompendier og notemateriell som lenkes opp mot praktisk undervisning.

Det kan komme mindre endringer i pensumlista.

Naturfag

LGU12005 Naturfag 1 (1-7) emne 2

Basis

A. Faglitteratur

Alfsen, K. H., Hessen, D. O., & Jansen, E. (2013). *Klimaendringer i Norge: forskernes forklaringer*. Oslo: Universitetsforlaget.

Fossen, H. (2008). *Geologi: stein, mineraler, fossiler og olje*. Bergen: Fagbokforlaget.

Grimenes, A. A., Jerstad, P., & Sletbak, B. (2011). *Grunnleggende fysikk for universitet og høyskole*. Oslo: Cappelen Damm.

Haugan, J., & Aamot, E. (2011). Gyldendals tabeller og formler i fysikk: fysikk 1 og fysikk 2 (2. utg.). Oslo: Gyldendal undervisning.

Finnes også som:

Haugan, J., & Aamot, E. (2009). Gyldendals tabeller og formler i fysikk: fysikk 1 og fysikk 2. Oslo: Gyldendal undervisning.

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2013). Kjemi for lærere (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Finnes også som:

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2011). Kjemi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Knain, E. & Kolstø, S. D. (red.). (2011). Elever som forskere i naturfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Kvammen, P. I., Nyhus, G. C., Lie, S., Vedum, T. V., & Ødegaard, T. (2014). Oppdag naturen!: biologi for lærere : grunnskoleutdanning. Bergen: Fagbokforlaget.

Langholm, G. (red.), Hilmo, I., Holter, K., Lea, A. & Synnes, K. (2011). Forskerfrøboka: barn og Natur. Bergen: Fagbokforlaget.

Sinnes, T.A. (2015). Utdanning for bærekraftig utvikling - Hva, hvorfor og hvordan? Oslo: Universitetsforlaget.

Steen, B.-G. (2009). Gyldendals tabeller og formler i kjemi: kjemi 1 og kjemi 2. Oslo: Gyldendal undervisning.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet. Oslo: Kolofon.

Artikler /enkeltkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

B. Bestemmelseslitteratur

Svensson, L., Grant, P. J., Mullarney, K., Zetterström, D., & Ree, V. (2010). Gyldendals store fugleguide: Europas og middelhavsområdets fugler i felt (3. utg.). Oslo: Gyldendal.

eller:

Dybbro, T. (2011). Fugler (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum.

Kristiansen, Aa., & Kjøie, M. (2012). Havets dyr og planter. Oslo: Cappelen Damm faktum.

Mossberg, B., Båtvik, S. T., Stenberg, L., & Moen, S. (2010). Gyldendals nordiske feltflora. Oslo: Gyldendal.

eller

Wischmann, F., Ursing, B., Grundt, H. H., & Wesenberg, J. (2012). Norsk fargeflora. Oslo: Cappelen Damm Faktum.

eller

Bruhn-Møller og Knud Ib Christensen. (2011). Flora (Faktum referanse). Cappelen Damm Faktum.

C. Anbefalt støttelitteratur

Brady, J. E. (2004). Generell kjemi: grunnlag og prinsipper (2. utg.). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). Biologi for lærere. Oslo: Gyldendal akademisk.

Grønlien, H. K., & Tandberg, C. (2012). Gyldendals ord og faguttrykk i biologi: Biologi 1 og Biologi 2. Oslo: Gyldendal.

Hågvar, E. B. (2010). Det zoologiske mangfoldet: dyregruppens systematikk, bygning og levevis (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Hågvar, E. B. (1998). Det zoologiske mangfoldet: dyregruppens systematikk, bygning og levevis (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.).(2015). Biologididaktikk (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Finnes også som:

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.).(2008). Biologididaktikk. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Mork, S. M., & Erlie, W. (2010). Språk og digitale verktøy i naturfag. Oslo: Universitetsforlaget.

Reite, A. J., Sveian, H., & Erichsen, E. (1999). Trondheim fra istid til nåtid: landskapshistorie og løsmasser. Trondheim: Norges geologiske undersøkelser.

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2014). Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Finnes også som:

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2006). Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sand, O., Sjaastad, Ø. V., Haug, E., & Bjålie, J. G. (2006). Menneskekroppen: fysiologi og anatomi (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Serway, R. A., & Jewett J. W. (2004). Physics for scientists and engineers (6th ed.). Belmont, Calif: Thomson Brooks/Cole.

(Eller nyere utg.).

Sjøberg, S. (2009). Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk. Oslo, Gyldendal akademisk.

Trømborg, D. (2006). Geologi og landformer i Norge. Oslo: Landbruksforlaget

Wedøe, L. (2005). Fysikkaktiviteter i barnehage og småskole (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

LGU14011 - Naturfag 2 (1-7)

A. Faglitteratur

Grimenes, A. A., Jerstad, P., & Sletbak, B. (2011). *Grunnleggende fysikk for universitet og høyskole*. Oslo: Cappelen Damm.

Eller:

Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 1]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

og Callin, P. et al. (2012). *Ergo: [Fysikk 2]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P. et al. (2007-08). *Ergo: Fysikk 1: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

og Callin, P. et al. (2007-08). *Ergo: Fysikk 2: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Grindelund, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Hannisdal, M., & Ringnes, V. (2011). *Kjemi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Haugan, J. og Aamot, E. (2009). *Gyldendals tabeller og formel i fysikk: fysikk 1 og fysikk 2*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Mork, S. M., & Erlie, W. (2017). *Språk, tekst og kommunikasjon i naturfag*. (2. utg.) Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Mork, S. M., & Erlie, W. (2010). *Språk og digitale verktøy i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Sinnes, T.A. (2015). *Utdanning for bærekraftig utvikling - Hva, hvorfor og hvordan?* Oslo: Universitetsforlaget.

Steen, B.-G. (2009). *Gyldendals tabeller og formel i kjemi: kjemi 1 og kjemi 2*. Oslo: Gyldendal undervisning.

Marianne, M., Haug, B.S., Mork, S.M. & Sørvik, G.O. (2016). *På forskerføtter i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Artikler /enkelkapitler vil komme i tillegg. Det samme gjelder stoff hentet fra nettet eller forfattet av faglærerne og publisert på It's learning.

Na130 Laboratorieøvelser i fysikk. Tapir kompendium.

B. Anbefalt støttelitteratur

Alfsen, K. H., Hessen, D. O., & Jansen, E. (2013). *Klimaendringer i Norge: forskernes forklaringer*. Oslo: Universitetsforlaget.

Angell, C., Flekkøy, E. G., & Kristiansen, J. R. (2011). *Fysikk for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Brady, J. E. (2004). *Generell kjemi: grunnlag og prinsipper* (2. utg.). Trondheim: Tapir akademisk forlag.

Eller:

Sire, J. (1998). *Chemica: lærebok i generell kjemi for universiteter og høyskoler* (2. utg.). Bergen: Fagbokforlaget

Angell, C. B., Berit, Henriksen, E. K., Kolstø, S. D., Persson, J., & Renstrøm, R. (2011). *Fysikdidaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Grønlien, H.K., & Tandberg, C. (2012). *Gyldendals ord og faguttrykk 2012*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Hågvar, E. B. (2010). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Finnes også som:

Hågvar, E. B. (1998). *Det zoologiske mangfoldet: dyregruppene systematikk, bygning og levevis* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Knain, E. & Kolstø, S. D. (red.). (2011). *Elever som forskere i naturfag*. Oslo: Universitetsforlaget.

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2015). *Biologididaktikk* (2.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Finnes også som:

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2008). *Biologididaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Ridpath, I. (2000). *Stjerner og planeter*. Oslo: Teknologisk forlag.

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2014). *Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen* (3.utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Finnes også som:

Ringnes, V., & Hannisdal, M. (2006). *Kjemi fagdidaktikk: kjemi i skolen* (2.utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sand, O., Sjaastad, Ø. V., Haug, E., & Bjålie, J. G. (2006). *Menneskekroppen: fysiologi og anatomi* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Wedøe, L. (2005). *Fysikkaktiviteter i barnehage og småskole* (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). *Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet*. Oslo: Kolofon.

Norsk

LGU12007 - Norsk 1 (1-7) emne 2

Bøker

Birkeland, T., Risa, G., & Vold, K.B. (2005). *Norsk barnelitteraturhistorie* (2.utg.). Oslo: Det norske Samlaget.

Iversen, H. M., Otnes, H., & Solem, M. S. (2011). *Grammatikken i bruk* (3. utg.). Oslo: Cappelen akademisk forlag.
Kap. 2-4.

Kaldestad, P. O., & Knutsen, H. (red.). (2006). *Diktboka: om arbeid med poetiske tekstar i skolen* (Rev. utg.). Oslo: Landslaget for norskundervisning: Cappelen akademisk forlag, s. 35-110 (76 s.)

Klemp, T., Nilssen, V., Strømman, E. og Dons, C: På vei til å bli skriveleerere. Lærerstudenten i dialog med teori og praksis. Kap. 1 (s.35-40) og kap. 2 (s.49-81)
Lenke til boka: <https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/view/4/4/33-1>

[Klæbo, G. & Sjøhelle, D. K \(2013\). *Veiledet lesing og skriving i begynneropplæringen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk, s. 15-29 og s. 55-95](#)

Lundberg, I., & Herrlin, K. (2008). *God leseutvikling: kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen akademisk forlag.
(74 s.)

Mjør, I., & Birkeland, T. (2012). *Barnelitteratur: sjangrar og teksttypar* (3. utg.). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
kap.2, 3, 4, 5, 6, 7, 9.

Smidt, J. (red.). (2009). *Norskdidaktikk: ei grunnbok* (3. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
(s. 46-85, 113-134, 207-240, 248-261)

Solheim, R. (2010). Frå tankekart til tekst: Om bruk og frigjerings frå mønster og modellar i skriveopplæringa. I G. Å. Vatn, I. Folkvord & J. Smidt (red.), *Skriving i kunnskapssamfunnet*. Trondheim: Tapir akademisk forlag.
(13 s.)

Traavik, H. & Alver, V. R. (2008). *Skrive- og lesestart: skriftspråksutvikling i småskolealderen* (Ny og rev. utg.). Bergen: Fagbokforlaget., kap. 2-13, (181 s.)

Traavik, H., & Jansson, B. K. (red.). (2013). *Norskboka 1: norsk for grunnskolelærarutdanning 1-7*. Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 1-4, 9-10 (125 s.)

Artikler (kopioriginaler blir lagt ut)

Andreasson, R., & Jansson, B. K. (2014). Lese- og skrivevansker. I B. K. Jansson & H. Traavik (red.), *Norsk boka 2: norsk for grunnskolelærerutdanning 1-7* (s. 183-215). Oslo: Universitetsforlaget.

Sjøhelle, D. K. (2004). Eventyr. I I. Moslet & P. H. Bjørkeng (red.), *Norskdidaktikk: tekstnær og elevnær undervisning* (2. utg., s. 125-143). Oslo: Universitetsforlaget.

Traavik, I. (2007). Lesing og tolking av bildebøker. I I. Traavik (red.), *Innføring i bildeanalyse: med Fam Ekman inn i bildeboka* (s. 19-31). Oslo: Unipub. (13 s.)

Tønnesson, J. L. (2012). *Hva er sakprosa* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 7-35.

Eldre barnefortellinger

Egner, T. (1946/1994). *Da Per var ku*. Oslo: Cappelen.

Lindgren, A. (1945). «Pippi b rjar skolan.» I *Pippi L ngstrump*. Stockholm: R ben & Sj gren Bokf rlag (Teksten legges ut i Blackboard)

Pr ysen, A. (1957/2007). «Kjerringa som ble s  lita som ei teskje», «Kjerringa og makaronisuppa» og «Kjerringa gir julegave». I *Fortellingene om Teskjekjerringa*. Oslo: Gyldendal (Tekstene legges ut i Blackboard)

Et utvalg tekster fra den muntlige fortellertradisjonen: eventyr

Kopioriginaler av noen eventyr blir lagt ut i Blackboard.

Bringsv rd, T.  ., & Hansen, T. (2008). *Klabert*. Oslo: Gyldendal (utdrag blir lagt ut p  Blackboard)

Billedb ker

Aisato, L. (2013). *Fugl*. Oslo: Gyldendal

Dahle, G. & Nyhus, S. (2007). *H ret til mamma*. Oslo: Cappelen.

Dubois, C. K. (2015). *Akim l per*. Oslo: IKO-forlaget

Grande, M. (2013). *Kakerlakken med den stygge frakken ... og hovudet fullt av triste tankar*. Oslo: Samlaget

Hole, S. (2013). *Annas himmel*. Oslo: Cappelen Damm.

Janosch (1996) [Tigeren lærer   telje](http://www.billedbokhylla.no). Oslo: Samlaget (Boka finnes p  <http://www.billedbokhylla.no>, en gratistjeneste fra Nasjonalbiblioteket.)

Kuhn, C. (2013). *Gorm er en snill orm*. Oslo: Cappelen Damm.

Mikkelsen, A., Flåten, A & Flåten, E (1998). *Stallo og nordlysets sønn*. Lakselv: Forlaget De tre Ans/FL (Boka finnes på <http://www.billedbokhylla.no>, en gratisjeneste fra Nasjonalbiblioteket.)

Prøysen, A/ Midthun K. E. (1996) *Da sopelimen og skravlebøtta reiste til månen*. Oslo: Tiden Samlaget (Boka finnes på <http://www.billedbokhylla.no>, en gratisjeneste fra Nasjonalbiblioteket.)

Rørvik, B. F., & Moursund, G. (2017). *Bukkene Bruse begynner på skolen*. Oslo: Cappelen Damm.

Sendak, M. (1963/2001). *Til Huttetuenes land*. Oslo: Cappelen. (Boka finnes også på <http://www.billedbokhylla.no>, en gratisjeneste fra Nasjonalbiblioteket.)

Stai, K. (2016). *Jakob og Neikob. Naboen*. Oslo: Samlaget

Sakprosa for barn:

Et utvalg sakprosattekster for 1. – 3. trinn hentet fra læreverkene Salto 1, 2 og 3 (Tekstene legges ut på Blackboard.)

Lyrikk/sangtekster:

Et utvalg barnesanger /dikt hentet fra <http://www.barnesanger.no>

LGU13011 Norsk 2 (1-7) emne 2

Faglitteratur

Andersen, P. T. (2012). *Norsk litteraturhistorie*. Oslo: Universitetsforlaget (jf. litteratur og forfattarar på pensum, nærare beskjed frå faglærar).

Bakken, J. (2009). *Retorikk i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (120 s., dvs. heile boka)

Engelstad og Tønnesen, E.S. (2011). *Film: En innføring*. Oslo: Cappelen Damm. kap. 2 og 3 og halve kap. 6, dvs. s. 27–120 og s. 210–233 (116 s.)

Hennig, Å. (2010). *Litterær forståelse: Innføring i litteraturredaktikk*. Oslo: Universitetsforlaget. (Også pensum i emne 1)

- Korsgård, K., Vitger, M., og Hannibal, S. (2011). *Oppdagende skriving*. Oslo: Cappelen Damm. (160 s.)
- Iversen, H. M. & Otnes, H. (2016). *Å lære å skrive. Tekstkompetanse i norskfagets skriveopplæring*. Oslo: Universitetsforlaget (utdrag)
- Jølle, Lennart (2016) Tekstvurdering og skriveprøven. *Bedre skole (1)*, 49-53.
- Larsen, A.S. (2015). *Gode grøss: Om skrekkefiksjon for og av barn*. Oslo: Universitetsforlaget (kap. 2 til 5)
- Markussen, B. 2015. «Skapende gjenbruk. Cornelis Vreeswijk og sangtradisjonen» i Markussen, B. (red.) *Lydspor – Når musikk møter tekst og bilder*. Kristiansand: Portal Akademisk
- Matre, S., D.K. Sjøhelle og R. Solheim (2012) (red.) *Teorier om tekst i møte med skolens lese- og skrivepraksiser*. Oslo : Universitetsforlaget. 4 kapittel:
Aase, L. Skriveprosesser som danning, s. 48–58. (10 s.)
- Dyson, A.H. Ethical worlds of school children's writing cultures: individualism meets dialogism, s. 93-100. (8 s.)
- Iglund, M-A. og Sundbye, H. Argumentasjon i skriveopplæringa: en praksisarena for meningsbryting og dialog, s. 123–136. (14 s.)
- Matre, S., Sjøhelle, D.K. og Solheim, R. (2012). Ekspressive tekstar av unge skrivarar: om kjensleutløp, identitetsarbeid og skriveutvikling. (12s.)
- McCloud, Scott (1994) *Understanding Comics. The invisible art*. New York: HarperCollins Publishers. kap. 1, 2 og 9.
- Maagerø, E. & Tønnessen, E. S. (2014). *Multimodal tekstkompetanse*. Oslo: Portal. (kapittel 1-7 og 10)
- Smidt, J., Solheim, R., Aasen, A.J. (red.) (2011). *På sporet av god skriveopplæring*. Trondheim: Tapir.
9 kapittel:
Smidt, J. Ti teser om skriving i alle fag, s. 9–41. (31 s.)
Solheim, R. Kvifor skriv vi? Og kva brukar vi skrivinga til?, s. 43–52. (10 s.)
Kvithyld, T. og Aasen, A. J. Fem teser om funksjonell respons på elevtekster, s. 87–98. (10 s.)
Wicklund, B. Hvordan kan vi lære elever å skrive fortellinger?, s. 99–114 (14 s.)
Larsen, A. S. «Fin fortelling. Godt jobba! ☺» Om respons på norskfaglige tekster, s. 115–126. (11 s.)

Sjøhelle, D. K. Om gråræin, bebifugler og ufoer. Barn lager sammensatte tekster, s. 127–146. (19 s.)

Nome, S. og Aasen, A. J. Skrivning av digitale, sammensatte tekster, s. 147–160. (13s.)

Torvatn, A. C. Ulike tilnærmingar til undervisning i sakpreget skrivning, s. 241–250. (9 s.)

Solheim, R. (2010). Frå tankekart til tekst. Om bruk av og frigjering frå mønster og modellar i skriveopplæringa. I G. Vatn, I. Folkvord og J. Smidt (red.). *Skriving i kunnskapssamfunnet*. Trondheim: Tapir akademisk forlag, s. 61-74 (14 s.)

Tønnessen, E.S. og Vollan, M. (2010). *Begynneropplæring i en sammensatt tekstkultur*. Hele boka minus kap. 3, 6, 8 og 9. (164 s.) Kristiansand: Høyskoleforlaget. (240 s.)

Vinje, E. (2005). Om kanon i litteraturundervisninga. I B. K. Nicolaisen, L. Aase og L. J. Larsen (red.) *Kultur møte i tekster: Litteraturdidaktiske perspektiv*. Oslo: Det norske Samlaget, s. 72–87. (15 s.)

Skjønnlitteratur

Aamodt, I. (2010). *Dukken*. Marg & Bein. Oslo: Damm.

Erntsen, Martin (2012). *Eremitt*. Oslo: Jippi

Garborg, Arne, Johan Vibe og Hans Jæger ([1882] 1941). «Tre innlegg om naturalismen». I: *Bilder av norsk åndsliv II. Det moderne gjennombrudd (1870-1890)*. Leif Grøndal og Leif Østby (red.). Side 41-49. Oslo, Gyldendal. Tilgjengelig frå: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2007020201096

Hellstenius, Axel. 2001. *Titanics ti liv*. Leseløve. Oslo: Damm. (Både bok og film vil bli brukt i undervisninga)

Kvammen, Anders (2016). *Ungdomsskolen*. Oslo: No Comprendo Press

Skram, Amalie (1887). *Sjur Gabriel*. Oslo, Gyldendal. Tilgjengeleg frå: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008101704035

Spiegelman, Art (2017 [1986]). *Maus. En overlevendes fortelling*. Oslo: Minuskel

Tan, Shaun (2006). *Ankomsten*. Oslo: Egmont Serieførlaget

3 – 4 noveller etter avtale med faglærar.

Eit utval teikneseriestriper etter avtale med faglærar.

LGU14016 Internasjonalt samarbeid – perspektiv på læreryrket

Antall sider: 1250. Artikler markert med * blir lagt ut i Blackboard.

Hovedbøker

Eidhammer, A. (2012). *Afrikas tid*. Oslo: Unipub. (260 sider)

Simonsen, J. (2004). *Afrikas historie*. Oslo: Cappelen Akademisk. (194 sider)

Kap. 1 Et kontinent blir bosatt, s. 19-49.

Kap. 4 Øst-Afrika og det sørlige Afrika før møtet med europeerne, s. 98-120.

Kap. 7 Afrika på 1800-tallet. Sør og nord, s. 179-219.

Kap. 8 Kolonierobring og tidlig kolonitid, s. 220-256.

Kap. 9 Koloniperioden. Samfunnsendring, 1920-1950, s. 257-298.

Kap. 13 Sør-Afrika I det 20. århundre, s. 391-413. (194 sider)

Artikler, kapitler fra bøker m.m.

Banda, D., Mostert, L., Wikan, G. (eds.) (2012). *The language of education policy : Implementation, practice And learning outcomes in Zambia, Namibia and Norway*. Hamar: Høgskolen I Hedmark, Oppdragsrapport nr. 2. (39 sider) Kan lastes ned fra http://brage.bibsys.no/hhe/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_30382

*Balsvik, Randi Rønning (2004). *Afrika I eit historiografisk perpspektiv*, kap. 6 Frigjering og kampen for utvikling, s. 107-131. (24 sider)

*Carmody, Brendan (2004). *The Evolution of Education in Zambia*. Kap. 6: Socio-cultural aspects of Zambia's formal education. Lusaka: Bookworld Publisehers.

*Kristiansen, Tomm (2006). «Der menn er menn». I *Afrika : En vakker dag*. Oslo: Cappelen.

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Zambia Primary School English Syllabus, Grades 2 – 7*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (35 sider)

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Junior Secondary Schoo English Syllabus, Grades 8 and 9*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (32 sider)

*Stock, R. (2004). *Africa South of the Sahara: A Geographical interpretation*. New York / London: The Guilford Press. (143 sider):

- Kap. 1 The Map of Africa
- Kap. 2. Imagining Africa: Roots of Western Perceptions of the Continent
- Kap. 3. Culture and Society
s. 13 – 55
- Kap. 19. African Woman and Development
- Kap. 20. Children in Africa: Prospects for the new Generation
- Kap. 21. Social Policy: The Health Sector
s. 281-322 (45 sider)
- Kap. 29. South Africa in the Postapartheid Era
s. 423-436 (14 sider)

+ 2-3 artikler eller bokkapitler etter avtale med faglærer.

Skjønnlitteratur og film

Achebe, Chinua (1958). *Things fall apart*. Essex: Heinemann. (Fra Nigeria. Mest berømte bok i moderne afrikansk litteratur)

Conrad, Joseph (2003/1899). *Mørkets hjerte (Heart of Darkness)*. Oslo: Kagge forlag.

Mandela: Long Walk to Freedom (2013). Film. Regi: Justin Chadwick. Storbritannia/Sør-Afrika

+ valgfritt pensum ca 500 sider.

Inntil to skjønnlitterære bøker kan inngå i det valgfrie pensumet.

Forslag til skjønnlitteratur

Brink, André (2001). *Attråens rett*. Oslo: Aschehoug. (Fra Sør-Afrika etter apartheid)

Coetzee, J.M. (2002). *Vanære*. Oslo: Cappelen. (Fra Sør-Afrika, Coetzee vant nobelprisen i litteratur i 2003)

Dangarembga, Tsitsi (1988). *Nervous conditions*. Oxfordshire: Ayebia Clarke Publishing Ltd. (Fra Zimbabwe)

Grainger, Lisa (2007). *Stories Gogo Told Me*. Johannesburg: Penguin Books. (Fortellinger fra Sør-Afrika, Zimbabwe og Zambia).

Michelet, Tania (2008). *Afrika er ikke for alle*. Oslo: Kolon. (Om hvite settlere i Zambia)

Kangende, Kenneth (2000). *Night Whispers: A Collection of Short Stories from Zambia*. Lusaka: Minta Publishers.

Paton, Alan (1986). *Gråt mitt elskede land!* Oslo: Gyldendal.

Se gjerne etter bøker av to nyere forfattere fra Zimbabwe, **Petina Grappa og Irene Sabatini**, samt **Nadime Gordimer**, også en nobelprisvinner i litteratur fra Sør-Afrika.

Forslag til filmer

Blood Diamond (2006). Film. Regi: Edward Zwick. USA.

Hotel Rwanda (2004). Film. Regi: Terry George. Storbritannia/Sør-Afrika/Italia.

Skin (2008). Film. Regi Anthony Fabian. Storbritannia.

The last king of Scotland (2006). Film. Regi: Kevin MacDonald. England/Tyskland.

Vanære (2008). Film. Regi: Steve Jacobs. (Originaltittel *Disgrace*). Sør-Afrika/Australia.

Aktuelle nettsider

Föreningen afrikansk litteratur: <http://foreningenafrikanskilitteratur.se/vara-forf.htm>

Slotnæs, Marit K. (2007). Inn i afrikahyllen. I *Morgenbladet.no*
http://morgenbladet.no/boker/2007/inn_i_afrikahyllen

Forslag til sakprosa / nettartikler m.m.

Hansen, Karen Tranberg (2011). Labor Migration and Urban Child Labor During the Colonial Period in Zambia. I *International and Comparative Social History, Volume 13 : Child Labour's Global Past, 1650-2000*, s. 594 – 612. (19 sider)

Kan lastes ned fra <http://site.ebrary.com/lib/histno/docDetail.action?docID=10589289>

Heiverden.no: *Skolen i Zambia*. Kan hentes fra
<http://www.heiverden.no/newsread/dokument.aspx?docid=10051>

Jensen, R. (2010). *Elevråd bringer demokrati inn i zambiske skoler*. Kan hentes fra
<http://www.reddbarna.no/nyheter/elevraad-bringer-demokrati-inn-i-zambiske-skoler>

*Nordvik, Guro og Haugdal, Ragnhild (2011). Demokratiopplæring ved Nalituwe Basic School, Zambia : Refleksjoner etter et praksisbesøk. I Overrein, Per (red.) *Demokratiets forutsetninger i massekommunikasjonens Tidsalder*. Rapport Hegraseminaret 2011. Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe, s. 11 – 14 (4 sider)

Zambia: ZCEA calls for an end to corporal punishment to children (2011).
<http://www.lusakatimes.com/2011/05/12/zcea-calls-corporal-punishment-children/>

Pedagogikk

LGU13002 Pedagogikk og elevkunnskap 4 (1-7)

Bjørndal, C.R.P. (2011). *Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning* (2. utg., s. 32-63) Oslo. Gyldendal Akademisk.

Christoffersen L., Johannessen A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt. 178 s.

Elstad, J.I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I Album, D., Hansen, M. N. & Widerberg, K. (red.). *Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s.155-169). Oslo: Universitetsforlaget.

Klette, K. (1998). Klasseromsforskning – i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I Klette, K. (red.): *Klasseromsforskning - på norsk*, s. 13- 35. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Kvale, S. (2005). Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews. *Nordisk Pedagogik*, 1/2005, s. 3-15.

Nilsen, S.E. & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I Howe, A., Høium, K., Kvernmo, G. & Knutsen, I.R. (red.). *Studenten som forsker i utdanning og yrke. Vitenskapelig tenkning og metodebruk. Forskningsmetodiske tilnærminger for studenter i profesjonsfag* (s. 246-268). Oslo: Høgskolen i Akershus. Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005.

Nilssen, V.L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget. (190 s.).

Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget. (183 s.)

Mulig bok for noen tema:

Maagerød, E., Aamotsbakken, B. og Askeland, N. (2013). *Læreboka: studier av ulike læreboktekster*. Trondheim: Akademika. (290 s.).

Rognsaa, Aa. (2015). *Bacheloroppgaven. Skriveråd og regler for utformingen*. Oslo: Universitetsforlaget. (110 s.).

Selvvalgt pensum i tilknytning til oppgaven kommer i tillegg.

LGU14008 Norsk 3 (1 – 7) Lese- og skrivevansker

Bøker

Høyen, T. & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2009). *God leseutvikling. Kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Lundetræ, K. & Tønnessen, F.F. (2014). *Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3 – 9, 11.

Lyster, S.-A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Artikler

Bråten, I. (2007). Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. I I.Bråten (Red.), *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis* (s. 45 – 81). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bråten, I. (1996). Om forholdet mellom lesing og skriving. I A.H.Wold (Red.), *Skriftspråkutvikling. Om hvordan barn lærer å lese og skrive* (s. 191 – 220). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Christiansen, A. & Løntoft, J. (2013). Tospråklige elever i leseopplæringen. I J. Frost (Red.) (2013). *Språk- og leseveiledning i teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Egeberg, E. (2007). Vurdering av forutsetninger for lesing og skriving. I E. Egeberg (Red.), *Minoritetsspråklige med særskilte behov. En bok om utredningsarbeid* (s. 161 – 180). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Finbak, L. (2005). Analyser av stavfeil. *Spesialpedagogikk, 2005 (9)*, s. 20 – 29.

Frost, J. (2013). Leseutvikling og utviklingsbestemte aktiviteter. I J. Frost (Red.) (2013). *Språk- og leseveiledning i teori og praksis*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

- Hagen, Å., Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. (2014). Barn som strever med språk og leseferdigheter: Hvilke tiltak virker? *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 4, s. 6 – 13.
- Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). *Pedagogisk-psykologisk arbeid*. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7 og 9.
- Klinkenberg, J.E. (2015). Utvikling av avkoding og leseflyt. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 34 – 45
- Korsgaard, K., Hannibal, S. & Vitger, M.(2011). Oppdagende skriving og skriftspråkutvikling. I K. Korsgaard, S. Hannibal& M. Vitger (2011). *Oppdagende skriving – en vei inn i lesingen* (s. 49 – 60). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Lyster, S.-A. H. (2007). Barns språkvansker – generelle og spesifikke tiltak. I I.V. Bele (Red), *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer* (s. 147 – 164). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Lyster, S-A.H. (2017). Glem ikkje morfemet i leseopplæringen – det spiller en viktig rolle for leseforståelsen. *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 1, s. 22 – 32.
- Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53
- Ottem, E. & Lian, A (2008). Spesifikke språkvansker. I I.V.Bele (Red.), *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer* (s. 31 – 42). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- Refsahl, V. (2012). Kartlegging. I V.Refsahl (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne* (s. 65 – 74). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.
- Spear-Swerling, L. & Sternberg, R.J. (1994). The Road Not Taken: An Integrative Theoretical Model of Reading Disability. *Journal of Learning Disabilities*, vol. 27, s. 91-103.

Artiklene blir samlet i et digitalt kompendium.

Anbefalt tillegglitteratur:

- Bjerkan, K.M., Monsrud, M-B. & Thurmann-Moe, A.C. (2013). *Ordforråd hos flerspråklige barn. Pedagogiske og spesialpedagogiske utfordringer*. Oslo: Gyldendal forlag. Kap 2.
- Frost, J, Ottem, E. & Hagtvet, B, (2014). Samordnet styrking av vokabular og lesing – intensive arbeidsøker på mellomtrinnet med tekster fra samfunnsfag. *Spesialpedagogikk*, 2, s. 42 – 57
- Fuglestad, U., Hoem, T.F. & Håland, A. (2017). *God leseplanlegging*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Lundberg, I. (2002). The Child's Route into Reading and What can go Wrong? *Dyslexia* nr 8, s. 1 – 13.

Artikler, kartleggingsverktøy og annet læremateriell som brukes i undervisning er også pensum.

LGU14024 Matematikk 3 (1 – 7) Matematikkvansker

Bøker

Ostad, S. (2010). *Matematikkvansker. En forskningsbasert tilnærming*. Oslo: Unipub. Kap 1 til 4, 10, 11 og 12.

Lunde, O. (2010). *Hvorfor tall går i ball. "Matematikkvansker i et spesialpedagogisk fokus"*. Bryne: Info Vest Forlag.

Kartleggingsmaterieill

Dynamisk kartlegging 1 - 5 (Kjøpes i Statped nettbutikk)

Artikler / bokutdrag

Artiklene og bøker merket med * blir samlet i et digitalt kompendium. De som ikke er merket legges ut på Blackboard.

*Aastrup, S. & Johnsen, K. (2014). Kartlegging og undervisning i dynamisk perspektiv. I T.S. Gustavsen, K.R.C. Hinna, I.C. Borge & P.S. Andersen. (Red.), *QED 1 - 7* (s. 757 - 814). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Bjuland, R. (2005). Dialogiske tilnærminger i klasserommet: Utvikling av matematiske begreper gjennom lærer-elev dialog i klasserommet eller gjennom elevsamarbeid i smågrupper. I K. Hirsch (red.), *Ulike perspektiv på læring* (s. 67-76). Senter for voksenopplæring, Trondheim.

*Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention*. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 2 - 3.

Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention*. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 4.

*Ferguson, A. M., Maloney, E. A., Fugelsang, J., & Risko, E. F. (2015). On the relation between math and spatial ability: The case of math anxiety. *Learning and Individual Differences*, 39, s 1 - 12.

- *Flottorp, V. (2010). Deltakelse og uttryksmåter i flerspråklige klasserom. *Tangenten*, 2010 (4), s. 41 - 47.
- *Flottorp, V. (2005). Matematikk og språk i en flerkulturell skole. *Tangenten*, 2005 (3), s. 19 - 23.
- *Hasselbalch, R. (2008). Matematikvanskeligheter og specialpedagogisk tiltag hos en pige med en socio-emotionel problemstilling. *Specialpedagogik*, 2, s. 18 - 28.
- *Haug, P. (2017). *Spesialundervisning. Innhold og funksjon*. Oslo: Samlaget. Kap. 15 og 16.
- *Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). *Pedagogisk-psykologisk arbeid*. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7.
- *Holmen, H. (2009) Dynamisk kartlegging av elever med særskilte behov i matematikk – muligheter og utfordringer. *Tidsskrift FoU i praksis*, 9 (2), s. 151 - 168.
- *Holm, M. (2012). *Opplæring i matematikk*. Cappelen Damm Akademisk.. S104 – 113.
- *Johnsen-Høines, M. & Alrø, H. (2012). Trenger en å spørre for å være spørrende? I M.Johnsen-Høines & H.Alrø (Red.), *Lærings samtalen i matematikkfagets praksis. Bok 1* (s.21 - 36). Bergen: Caspar Forlag.
- *Karagiannakis, G.N. & Coorman, A. (2014). Focused MLD intervention based on the classification of MLD subtypes. *The Routledge international handbook of dyscalculia and mathematical learning difficulties*, s 265-276.
- *Maloney, E. A., Sattizahn, J. R. & Beilock, S. L. (2014). Anxiety and cognition. *Wiley Interdisciplinary Reviews-Cognitive Science*, s 403 - 411.
- *Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (s. 120 -135). New York: Guilford Press.
- *Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53.
- *Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2017). *Tall og tanke 2: Matematikkundervisning på 5. til 7. trinn* . Oslo: Gyldendal s. 7 – 28.
- *Wæge, K. (2015). Samtaletrekk – redskap i matematiske diskusjoner. *Tangenten: tidsskrift for matematikk i grunnskolen*, Vol 2, s. 22-27.

Sammenstilling om misoppfatninger. (2017). 25 sider.

Artikler og materiell som er delt ut i undervisningen og på seminar regnes som pensum.

Anbefalt tilleggslitteratur

Hornigold, J. (2015) *Dyscalculia pocketbook*. Alresford: Teachers' Pocketbooks.

Johnsen, A.L. og Natås, E. (2017). *Hvordan fatte matte*. Oslo: Panta.

Sønnesyn, G. (2012). Kartlegging som reiskap i ein inkluderande skule. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 37 – 51.

LGU14026 IKT og læring (1-7)

Haugsbakk, Geir (2010). *Digital skole på sviktende grunn. Om nye muligheter og dilemmaer*. Gyldendal akademisk. 194 sider

Haugseth, Jan Frode (2013). *Sosiale medier i samfunnet*. Universitetsforlaget.

Jenkins, H. (2007). Confronting the Challenges of Participatory Culture – Media Education for the 21st Century (Part Two). *Nordic Journal of Digital Literacy*, 2(2), 97-113

Koehler, Mathew J. ; Mishra, Punya ; Cain, William (2013). What Is Technological Pedagogical Content Knowledge (TPACK)? *Journal of Education*, 2013, Vol. 193(3), p.13-19.

Krumsvik, Rune Johan (red.) (2016). *Digital læring i skole og lærerutdanning*. Universitetsforlaget.

Krumsvik, Rune Johan (2014). *Klasseledelse i den digitale skolen*. Cappelen Damm Akademisk.

McLuhan, Marshall (2001) “Introduction”, “the Medium is the Message” og “Media Hot and Cold”, i *Understanding Media. The Extensions of Man*, (ss. 3-35), Routledge Classics, London & New York (33 sider)

Puentedura, R. (2013). *SAMR-model*.

<http://www.educatorstechnology.com/2013/06/samr-model-explained-for-teachers.html>

Senter for IKT i utdanningen (2014). Cpdlab - ressurspakke for profesjonsfaglig digital kompetanse. <https://iktsenteret.no/ressurser/cpdlab-ressurspakke-profesjonsfaglig-digital-kompetanse>. Div. læringsmateriell.

Senter for IKT i utdanningen (2014). Notat. 1. Dataspill i skolen.

https://iktsenteret.no/sites/iktsenteret.no/files/attachments/spill_i_skolen_sikt-notat_nr_1.pdf

Sjøhelle, Dagrud K. (2009) “Digital tekstforming på ungdomstrinnet”, i Vatn, Gunhild Åm m.fl. (red.) *Skriving i kunnskapssamfunnet*, Tapir akademisk forlag, Trondheim

Tilleggs litteratur

- Erstad, Ola (2010). *Digital kompetanse i skolen*. En innføring (2. utgave). 248 sider.
- Fossland, Trine (2015). *Digitale læringsformer i høyere utdanning*. Universitetsforlaget.
- Gievær, Tonje Hilde, Johannesen, Monica og Øgrim, Leikny (2014). *Digital praksis i skolen*. Gyldendal akademisk. 210 sider.
- Gjøvik, Øistein. (2015). LOGO – fram fra glemselen. *Tangenten* 3(15). Caspar forlag.
- Vettenranta, Soilikki, Frantzen, Vegard (red.) (2012). *Mediepedagogikk. Refleksjoner om teori og praksis*. Tapir. 232 sider.
- Høiland, Terje. Winje, Geir og Wølner, Tor Arne (2012). *Digital kompetanse i skolen – IKT på 1.-4. årstrinn*. Høyskoleforlaget. 135 sider.

Samfunnsfag

LGU14012 Samfunnsfag 2 (1-7) Media, politikk og medborgerskap

Bøker/kapitler i bøker/artikler:

- Andersen, U. K. (2013). Fra kjernefamilie til stjernefamilie. I: Lorentzen, Jørgen og Wencke Mühleisen (Red.) *Å være sammen. Intimitetens nye kulturelle vilkår*. Trondheim: Akademika forlag. Tilgjengelig på: <https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/41487/dravhandling-Andersen.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Benjaminsen, T. A og Svarstad, H. (2017). *Politisk økologi: Miljø, mennesker og makt*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 12-38 og 65-251)
- Birkelund, G. E. og Petersen, T. (2016). Likestilling, utdanning, politikk og arbeid. I Frønes, I og Kjølørød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 190-206.
- Bjørnskau, T. og Hjorthol, R. (2002). Gentrifisering på norsk – teori og empiri. Paper til NFR-seminar i Bergen 23 – 24. mai 2002 Forskningsprogrammet: ”Byutvikling – Drivkrefter og planleggingsutfordringer”
- Bondevik, H. og Rustad, L. (2006). Humanvitenskapelig kjønnsforskning. I Lorentzen, J. og Mühleisen, W. (Red.) *Kjønnsforskning. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget 42-62.
- Brandth, B. og Kvande, E. (2003). *Fleksible fedre*. Oslo: Universitetsforlaget 201 sider

- Brochmann, G. (2016). Innvandring til Skandinavia. Velferdsstater i pluralismens tid. I Frønes, I og Kjølrsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 1*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 130-152. 22 sider
- Dale, B., Selstad, T. & Sjøholt, P. (2002). Sentralsted og agglomerasjon. Servicesamfunnets begreper og teorier. Trondheim: *Acta Geographica*. Serie A, Nr. 4, kap. 1-5; s. 6-58.
Tilgjengelig på:
http://www.svt.ntnu.no/geo/forskning/default.asp?menu=Acta_Geographica_Trondheim&acta_id=-1357032288
- Engelstad, F. (2016). Makt og demokrati. To utkast til samfunnsforståelse. I Frønes, I og Kjølrsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 87-108
- Frønes, I og Brusdal, R. (2016). Livsløp, generasjoner og sosial endring. I Frønes, I og Kjølrsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 211-228.
- Hannemyr, G. (2009). Personvern i deltakerskapte, rike medier, kap 11. I Røys, H.G. (red.). *Delte meninger. Om nettets sosiale side*. 10 sider.
Hentet fra: http://f9.no/dm/deltemeningerV1_2.htm
- Helle, K. m.fl. (2013). *Grunnbok i Norges historie – fra vikingtid til våre dager*. Oslo: Universitetsforlaget. (195- 243) 49 sider.
- Hermansen, A. S. (2016). Barn av innvandrere i utdanning og arbeidsliv. I Frønes, I og Kjølrsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 1*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk. s. 155-174
- Kitterød, R. H. (2016). Mot et symmetrisk foreldreskap? Yrkesarbeid og familiearbeid blant foreldre i Norge. I Frønes, I og Kjølrsrød, L. (Red.) *Det norske samfunn. Bind 2*. 7. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk 232-255. 22 sider.
- Kjeldstadli, K. (2008). *Sammensatte samfunn – Innvandring og inkludering*. Pax. (7-283)
- Larsen, A. K. (2017). *En enklere metode*. 2.utg. Fagbokforlaget. Bergen (13-126)
- Massey, D. 1991. A global sense of place. *Marxism Today* June 1991, s. 24-29.
- Melve, L. (2009), *Europeisk politisk historie 400–1750*, Cappelen (219-285)
- Ottosen, R., Røssland, L.A. & Østby, H. (2012) *Norsk pressehistorie*. Oslo: Samlaget. (8-246)
- Raundalen, M. og Schultz, J. H. (2003). «Når jeg blir stor – hvis jeg blir stor – Om betydningen av at lærere hjelper elevene til å forstå krisepregede nyheter». Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/globalassets/upload/kriser/5/naar_hvis_bli_r_stor.pdf
- Rønning, R. (2006). *Vårt politiske Norge. En innføring i stats- og kommunalkunnskap*. 3. utgave. Bergen: Fagbokforlaget. (9-326)
- Schwabs, T. & Østby, H. (2013). *Media i samfunnet*. Oslo: Det Norske Samlaget. (7-306)

Solbrække, K. N. og Aarseth, H. (2006). Samfunnsvitenskapenes forståelser av kjønn. I Lorentzen, J. og Mühleisen, W. (Red.) *Kjønnforskning. En grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget 63-76.

Solhaug, T. & Børhaug, K. (2012). *Skolen i Demokratiet – Demokratiet i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget. (13-203)

Staksrud, E. (2009). Hva slags barn vil vi ha? Kap. 12. I Røys, H.G. (red.): *Delte meninger. Om nettets sosiale side*. 13 sider.

Hentet fra: http://f9.no/dm/deltemeningerV1_2.htm

Steen-Olsen, T. og Eikseth, A. G. (2009). Aksjonsforskning og aksjonslæring. Læringssamspill i et læringsfellesskap. I Steen-Olsen, T og Postholm, M. B. (Red.) *Å utvikle en lærende skole. Aksjonsforskning og aksjonslæring i praksis*. Kristiansand: Høyskoleforlaget (17-35).

Wessel, T. (2006). Los Angeles-modellen. En postmoderne byutviklingsmodell. I Ugelvik Larsen, S. (red.) *Teori og metode i geografi*. Bergen: Fagbokforlaget. (94-112) 20 sider.

De store oppdagelsesreisene – Tekst om de store oppdagelsesreisene på 1500 tallet.

Forelesningsnotat, artikler og annet som legges ut på «Blackboard» er pensum dersom ikke annet er oppgitt.

Offentlige dokumenter:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/>

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2003), *The Penguin Atlas of World History – From Prehistory to the Eve of the French Revolution*. Penguin Books.

Mikkelsen, R. (red.) 2012. *Atlas for videregående skole*. Oslo, Cappelen Dam

Grunnskolelærerutdanningen (5-10) 4-årig

Kroppsøving

GLU54008 Kroppsøving 2 (5-10)

Bøker og kompendier:

- Bjerke, Ø. & Kristensen, G.O. (2013). *Kompendium. Aktiviteter i snø og is*. Akademika forlag
- Kvikstad, I. (red.) (2016). *Motorikk i et didaktisk perspektiv*. Gyldendal akademisk
- Patel, R., & Davidson, B. (1995). *Forskningsmetodikkens grunnlag: å planlegge, gjennomføre og rapportere en undersøkelse*. Oslo: Universitetsforlaget.
Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008032704032
- Rose, D.J & Christina, R.W. (2006). *A Multilevel Approach to the study of Motor Control and Learning*. 2nd Ed. San Fransisco: Pearson, Benjamin Cummings (s 1-92, 127-389).
- Sigmundsson, H.& Haga, M.(red.) (2004). *Motorikk og samfunn: en samfunnsvitenskapelig tilnærming til motorisk atferd*. Oslo: Sebu forlag. kap.1, 2, 3, 5, 6, 7 (94 s.)
- Skaalvik, E.M. og Skaalvik, S. (2015). *Motivasjon for læring. Teori og praksis*. Universitetsforlaget, Oslo.
- Steinsholt, K & Gurholt, K. P. (red.) (2010), *Aktive liv: idrettspedagogiske perspektiver på kropp, bevegelse og dannelse*. Trondheim: Tapir akademisk
- Vinje, E. (2016). *Kroppsøvingsdidaktiske utfordringer*. Cappelen damm: Oslo. Kap. 3, 4, 5, 6, 7 (120 s.).
- Wirhed, R. (2012). *Anatomi med rörelselära och styrketräning* (4.utg.). Bjursås: Harpoon Publications AB.

Artikler (Finnes på Blackboard)

- Bjerke, Ø. & Vereijken, B. (2007). Promoting motor skills in school children and adolescents. I J. Liukkonen (red.), *Psychology for physical educators: student in focus* (2nd ed., s. 219-237). Champaign, Ill.: Human Kinetics.
- Jenssen, A. R (2015). *Ball K2*. Trondheim: NTNU.
- Jenssen, A.R (2014). *Fysisk aktiv læring – Utfordringer i uterommet*. Trondheim: NTNU.
- Mehus, I. (2016). Fysisk aktivitet og skoleprestasjoner. I Seippel, Sisjord & Strandbu (red): *Ungdom og idrett*. Cappelen Damm Akademisk, Oslo, s 269-286.
- Ommundsen, Y. (2009). Hvem er talentene, må vi spesialisere tidlig, og hva er en god trener? Spenningsfelt mellom barne- og ungdomsidrett og eliteidrett. I B.T.Johansen, R.Høigaard & J.B. Fjeld (red): *Nyere perspektiv innen idrett og idrettspedagogikk*. (s 163-194). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Sandseter, Ellen Beate Hansen. (2009). Affordances for Risky Play in Preschool: The Importance of Features in the Play Environment. *Early Childhood Education Journal*, 36(5), 439-446.

Vedul-Kjelsås, V. (2014). Se meg, ikke bare se på meg! Motorisk kompetanse, fysisk form og selvoppfatning. *Kroppsøving* (6).

Østerlie, O. (2017). *Dans som verktøy i kroppsøving*. Publiseres på Blackboard.

Internett:

Arnesen, T. E., Nilsen, A., Leirhaug, P. E (2013). "Den læreplanen som ikkje kan tilpassast mi undervisning, finst ikkje.": vurdering og undervisning i kroppsøving etter kunnskapsløftet. *Tidsskriftet FoU i praksis*, 7, s 9-32. <http://brage.bibsys.no/xmlui/handle/11250/225309>

Jakobsen, A. M. (2012) Motivasjonsteori som utgangspunkt for å skape et best mulig læringsmiljø i kroppsøving. <http://idrottsforum.org/jakobsen121010/>

Loland. S. (2003). *Kroppsyn, idrett og mosjon*:
http://idrottsforum.org/articles/loland/loland031009_1.pdf

Støtte:

Mathisen, G. (2006). Teorier om læring av motoriske ferdigheter – utvikling og konsekvenser. Lastes ned fra: <http://munin.uit.no/bitstream/handle/10037/2304/article.pdf?sequence=1>

Sigmundsson, H., & Haga, M. (red.) (2004). *Motorikk og samfunn: en samfunnsvitenskapelig tilnærming til motorisk atferd*. Oslo: Sebu forlag. kap.1, 2, 3, 5, 6, 7 (94 s.)

Utdanningsdirektoratet (2012). *Vurdering i skolen. Intensjoner og forståelser*. Delrapport 1 fra prosjektet Forskning på individuell vurdering i skolen (FIVIS, s142-144)
<http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2012/fivis.pdf?epslanguage=no>

Utdanningsdirektoratet (2013). *Vurdering i skolen. Operasjonaliseringer og praksiser*. Delrapport 2 fra prosjektet Forskning på individuell vurdering i skolen (FIVIS2, s83-98)
<http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2013/FIVIS2.pdf?epslanguage=no>

Nyttige lenker:

Helsedirektoratet (2012). Fysisk aktivitet blant 6-, 9- og 15-åringer i Norge. Resultater fra en kartlegging i 2011, s 12-19, 90-104. Kan lastes ned her:
<http://helsedirektoratet.no/publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-6-9-og-15-aringer-i-norge/Publikasjoner/fysisk-aktivitet-blant-%206-9-og-15-aringer-i-norge.pdf>

Lyngstad, I., Flagestad, L., Leirhaug, P.E, Nelvik, I. (2011): Kroppsøving i skolen. Rapport fra arbeidsgruppe i kroppsøving. Side 5-11.
http://www.udir.no/Upload/larerplaner/forsok/Kroppsoving_i_skolen_rapport_060611.pdf?epslanguage=no

Olympiatoppen (2013) *Idrettsspesifikk basistrening*. Hentet fra:
<http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/trening/basistrening/Idrettsspesifikkeovelsler/page111.html>

Olympiatoppen (2013) *Kick off videoer basistrening*. Hentet fra:
<http://www.olympiatoppen.no/fagomraader/trening/basistrening/kickoffvideoerbasistrening/page2076.html>

Sosial- og helsedirektoratet (2003). Fysisk aktivitet i skolehverdagen.
<https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/716/Fysisk-aktivitet-i-skolehverdagen-IS-1156.pdf>

Utdanningsdirektoratet (2012). Udir - 08-2012 - Informasjon om endringer i faget kroppsøving i grunnskolen og videregående skole
<http://www.udir.no/Upload/Rundskriv/2012/Udir-8-2012-kroppsoving.pdf?epslanguage=no>

Vegge, Ø. og Sæbu, M. (2002). Leker for alle. Beitostølen Helsesportsenter. Lastes ned herfra: <http://www.gymogturn.no/integrering/integrering/Documents/Aktivitetshfte%201.pdf>

I tillegg kommer litteratur og presentasjoner gjennomgått i forbindelse med undervisning, studentoppgaver og studentframlegg. Disse legges på emnerom i Blackboard.

Kunst og håndverk

LGU54009 Kunst og håndverk 2 (5-10)

Kunnskapskilder og litteraturliste

I tillegg til listen kommer tekstsider utdelt i undervisningen. Kunnskapskilder er også kunstmuseer, verksteder, gallerier, internett, video og film.

Kleiner, Fred S. (2012). *Gardner's Art Through the Ages: A Concise Global History*. (ISBN13: 9781133490609)

Danbolt, Gunnar (2009). *Norsk kunsthistorie: bilde og skulptur frå vikingtida til i dag* (3. utg.). Oslo: Samlaget. (s.4-152)

Halvorsen, E. M. (2007). *Kunstfaglig og pedagogisk FoU: nærhet, distanse, dokumentasjon*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (165 s.)

Hauffe, T. (1996). *Design*. Oslo: Cappelen. (150 s.) Tilgjengelig som e-bok: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2010091403053

Høisæther, O. R. (2009). *Design på norsk* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.

Læreplan i kunst og håndverk. 17 s. Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/KHV1-01/>

Mattsson, A., & Nilsson, S. (2000). *Tre og metall: materialer, verktøy, metoder*. Oslo: Landbruksforlaget. (170 s.)

Finnes også som:

Mattsson, A., & Nilsson, S. (1999). *Trä och metall: material, verktyg, metoder*. Stockholm: Natur och Kultur/LT.

Nielsen, L. M. (2009). *Fagdidaktikk for kunst og håndverk: i går, i dag, i morgen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Thiis-Evensen, T. (1995). *Europas arkitekturhistorie: fra idé til form* (Bokmålutg.). Oslo: Gyldendal. (160 s.)

Finnes også som:

Thiis-Evensen, T. (1995). *Arkitekturhistoria i Europa: frå idé til form* (Nynorskutg.). Oslo: Gyldendal.

Lenker:

Relatert til animasjon: <http://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/biperson>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg.

Selvvalgt pensum, ca 100 s. til fordyningsoppgaven. Denne litteraturen må godkjennes av faglærer.

Anbefalt tilleggslitteratur

Eeg, C., & Sørheim, E. (2006). *Med egne øyne: B. 1. Om formidling av samtidskunst*. Oslo: Gan forlag. (84 s.)

Högvist, S. (2006). *Med egne øyne: B. 2. Om formidling av videokunst*. Oslo: Gan forlag. (38 s.)

Klingenberg, I. Aa. (2001). *Kunsthåndverk og design i Norge*. Oslo: Gyldendal fakta.

Lundberg, H. S. (2011). *Ull: gamle teknikker på nye måter*. Oslo: Cappelen Damm.

Meyer, S. (2009). *Hva er et bilde: om visuell kultur*. Oslo: Pax. (127 s.)

Mørstad, E. (2000). *Visuell analyse: metode og skriveråd*. Oslo: Abstrakt forlag.

Veiteberg, J. (2005). *Kunsthåndverk: frå tause ting til talande objekt*. Oslo: Pax. (75 s.)

Gombrich, E. H. (2007). *Kunstens historie* (Ny rev. og utvidet utg.). København: Gyldendal. Finnes også som:
Gombrich, E. H. (2003). *Verdenskunsten* (4. utg.). Oslo: Aschehoug.
Finnes også som:
Gombrich, E. H. (1996). *Verdenskunsten* (3. rev. utg.) Oslo: Aschehoug.
Finnes også som:
Gombrich, E. H. (1992). *Verdenskunsten* (Ny utg.). Oslo: Aschehoug.

Matematikk

LGU52015 Matematikk 2 (5-10) emne 2

Lysø, K. (2014). *Sannsynlighetsregning og statistisk metodelære* (2. utg.). Bergen: Caspar forl.

Schou, J. (2013). *Matematikk for lærerstuderende: Stokastik: 1.-10.klassetrin*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur.

Utdelte artikler kommer I tillegg.

Støtteliteratur:

Birkeland, P., Venheim, R., & Breiteig, T. (2012). *Matematikk for lærere 2* (5. utg.). Oslo: Universitetsforlag.

Musikk

LGU54010 Musikk 2 (5-10) Utøvende og skapende musikk, kultur og samfunn

Hovedlitteratur

Amsrud, A., & Bjørnstad, T. (2008). *Sang i Norge*. Oslo: Musikk i skolen.

Nettsted: <http://www.sanginorge.no/>

Dugstad, R., Hagerup, G. B., & Smidt, M. (2011). *På kryss og ters: musikk fordypning 2*. Bergen: Fagbokforlaget.

Furnes, Odd Torleiv. (2009). Musikk og tilpasset opplæring – om å kunne spille på flere strenger. Et blikk på musikalitet, multiple intelligenser og læringsoverføring. *Nordisk musikkpedagogisk årbok 11 2009*, s. 115-138.

http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/172223/Furnes_2009.pdf?sequence=1

Kotarba, J. A., Merrill, B., Williams, P. J., & Vannini, P. (2013). *Understanding society through popular music* (2nd ed.). New York: Routledge.

Læreplanverket for Kunnskapsløftet (2006). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
Tilgjengelig fra: <http://www.udir.no/kl06/MUS1-01/>

Nielsen, F. (2010). *Almen musikkdidaktik*. (2. rev. og bearb. udg). København: Akademisk forlag.

Kapittel 3 *Musikfaget set indefra s.103 - 125* og Kapittel 4 *Musik som et mangespektret meningsunivers s. 127 – 161*.

Ophus, T. (2011). *Nyt notene!* Oslo: Norsk musikkforlag

Risa, Ø. (2001) *Musikkteori & arrangering, innføring for lærerstudenter* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.

Sætre, J.H. & Salvesen, G. (2010). *Allmenn musikkundervisning*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Varkøy, Ø: *Hvorfor musikk?* (3.utg.). Oslo: Gyldendal forlag

Østerberg, D. & Bjørnerem, R.T. (2017) *Musikkfeltet. En innføring i musikk sosiologi*. Oslo: Cappelen Damm

Diverse notemateriell som avtales med faglærer.

Tilleggs litteratur

Bicknell, Jeanette. (2009). *Why music moves us*. London: Palgrave Macmillan

Johnsen, B. (2013) *Musikkfaget. En invitasjon til mestring*. Fagbokforlaget.

Hesmondhalgh, D. (2013). *Why music matters*. Chichester: Wiley Blackwell.

Olsen, R., & Stenersen, S. H. (2007). *Musikk – mulighetenes fag*. Fagbokforlaget.

Turino, T. (2008). *Music as social life: the politics of participation*. Chicago: University of Chicago Press.

LGU54018 Produksjon for sal og scene (5-10)

Gundersen, Kjærsmo og Reinhardtzen (2002). *En enkel fargelære*. Oslo: Universitetsforlaget. (111 sider)

Helland, Frode og Wærp, Lisbeth Pettersen (2011). *Å lese drama. Innføring i teori og analyse*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 83 – 194, 115 sider)

Johnsen, Bjørn (2013). *Musikkfaget på ungdomstrinnet*. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS. (s.86 – 115, 30 sider)

Kelly, Jane (2009): *Håndbok i skuespillerteknikk*. Oslo: Musikk-Husets Forlag A/S. (70sider)

Knutsen, Hanne og Ørvig, Anne (2006). *Scenepresentasjon. Framføringsprosjekter med barn og voksne*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (Kapittel 7, 30 sider)

Losnedahl, Kari Gaarder (2009). *Den teatrale illusjon: scenografi i et historisk og nåtidig perspektiv*. Bergen: Bergen Museum. (s. 1-102, 102 s.)

Morken, Ingrid (2003). *Drama og teater i undervisning – en grunnbok*. Oslo: Universitetsforlaget. (s. 13 – 291, 279 sider)

Songe-Møller, Anna S. og Sæbø, Aud Berggraf (2007). *Ibsen og Holberg i skolen*. Kristiansand: Høyskoleforlaget. (kapittel 1, 2, 5 og 7, 75 sider)

Stene, Øystein (2015). *Skuespillerkunsten*. Oslo: Universitetsforlaget. (352 sider)

Sæbø, Aud Berggraf (1998). *Drama – et kunstfag*. Oslo: Tano Aschehoug. (420 sider)

Skjønnlitteratur:

Sofokles: *Kong Ødipus*

Shakespeare: *Romeo og Julie*

Tekstutdrag fra Commedia del arte-tradisjonen

Holberg: *Jeppe paa Bierget*

Ibsen: *Gjengangere*

Beckett: *Mens vi venter på Godot*

Utdrag fra andre drama blir utdelt på forelesning

Et teatermanus knyttet til oppsetning Trøndelag teater.

3 folkeeventyr
3 noveller
3 dikt

Samt artikler, kompendier og notemateriell som lenkes opp mot praktisk undervisning.

Det kan komme mindre endringer i pensumlista.

Naturfag

GLU54026 Naturfag 1 (5-10)

Bøker

Callin, P., Pålsgård, J. Stadsnes, R. & Tellefsen, C.W. (2015). *ERGO Fysikk 1*. Aschehoug.

Hannisdal, M. & Ringnes V. (2013). *Kjemi for lærere*. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Anbefalt tilleggslitteratur

Hewitt, P.G., Lyons, A.A., Suchocki, J.A. & Yeh, J. (2014). *Conceptual Integrated Science, Second Edition, International Edition*. Harlow, England: Pearson Education Limited.

Koch, J. (2013). *Science Stories: Science Methods for Elementary and Middle School Teachers, 5th Edition, International Edition*. Wadsworth Cengage Learning. ISBN-13: 978-1-133-48956-6.

Angell, C., Bungum, B., Henriksen, E.K., Kolstø, S.D., Persson, J. & Reinstrøm, R. (2011). *Fysikk-didaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Bjerkely, H. J. (2008). *Norske økosystemer: økologi og mangfold*. Oslo: Universitetsforlaget

Marion, P. v., & Strømme, A. (red.) (2008). *Biologididaktikk*. Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Aktuell bestemmelseslitteratur biologi

Mossberg, B., & Stenberg, L. (2010). *Gyldendals nordiske feltflora*. Oslo: Gyldendal..

Eller:

Wischmann, F. (2012). *Norsk fargeflora* (6. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

Eller:

Bruhn Møller, K., & Christensen, K. I. (2011). *Flora* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm faktum.

Eller:

Lid, J., Lid, D. T., Elven, R., & Alm, T. (2005). *Norsk flora* (7. utg.). Oslo: Samlaget.

[6.utg. fra 1994 er OK, eldre utgaver anbefales ikke].

Eller:

Mossberg, B., Stenberg, L., & Karlsson, T. (2007). *Gyldendals store nordiske flora* (Rev. og utvidet utg.). Oslo: Gyldendal.

[1. utg. fra 1995 er OK]

LGU53005 Naturfag 2 (5-10) emne 2

Litteratur

Pensum består hovedsakelig av materialet som gjennomgås i timene. I tillegg, kan det hjelpe med følgende bøker.

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2012). *Ergo: [Fysikk 1]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2007). *Ergo: Fysikk 1: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2012). *Ergo: [Fysikk 2]* (2. utg.). Oslo: Aschehoug.

Finnes også som:

Callin, P., Pålsgård, J., Stadsnes, R., & Tellefsen, C. W. (2008). *Ergo: Fysikk 2: Grunnbok*. Oslo: Aschehoug.

Grindeland, J. M., Lyngved, R., & Tandberg, C. (2012). *Biologi for lærere*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Sundt, G., Kompendium. Laboratorieøvelser i fysikk og geofag. Tapir kompendium.

Samt utdelt litteratur på forelesninger/It's learning.

Anbefalt litteratur

Ridpath, I. (2000). *Stjerner og planeter*. Oslo: Teknologisk forlag.

Reece, J. B. et al. (2011). *Campbell biology* (9th ed.). Boston, Mass.: Pearson.
Finnes også som:
Campbell, N. A. et al. (2008). *Biology* (8th ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/ Benjamin Cummings.
inkl.: *Norwegian glossary for biology eighth edition* (2009).

Sand, O., Sjaastad, Ø. V., Haug, E., & Bjålie, J. G. (2006). *Menneskekroppen: fysiologi og anatomi* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

Simon, E. J., Reece, J. B., Dickey, J. L., & Campbell, N. A. (2010). *Campbell essential biology with physiology*. San Francisco: Benjamin Cummings.
Finnes også som:
Campbell, N. A., Simon, E. J., & Reece, J. B. (2007). *Essential biology with physiology* (2nd ed.). San Francisco, Calif.: Pearson/Benjamin Cummings.

Sjøberg, S. (2009). *Naturfag som allmenndannelse: en kritisk fagdidaktikk*. Oslo: Gyldendal akademisk.

Øgrim, O., & Andersen, S. L. (2005). *Eksperimentboka: 191 forsøk fra Fysikk på roterommet*. Oslo: Kolofon.

Norsk

LGU52007-A Norsk 2 (5–10), emne 2: Tekstkulturar i endring

Faglitteratur

Bakken, J. (2014). *Retorikk i skolen* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (ca. 100 s.)

Blikstad-Balas, M. (2016). *Literacy i skolen*. Oslo: Universitetsforlaget (ca. 128 s.)

Engelstad, A. (2013). *Fra bok til film: om adaptasjoner av litterære tekster* (2. utg.). Oslo: Cappelen Damm akademisk. Kap. 5, 6 og 7. s. 39–92. (53 s.)

Engelstad, A., & Tønnessen, E. S. (2011). *Film: en innføring*. Oslo: Cappelen Damm akademisk. s. 27–121 (95 s.)

Maagerø, E. & Tønnesen, E.S. (2014). *Multimodal tekstkompetanse*. Oslo: Portal akademisk (245 s.)

Otnes, H. (2009). Digital tekstsaking – hva er målet?: kompetansemål, delmål, vurderingskriterier, kjennetegn. I O. K. Haugaløkken, L. S. Evensen, F. Hertzberg & H. Otnes (red.), *Tekstvurdering som didaktisk utfordring* (s. 150–160). Oslo: Universitetsforlaget. (10 s.)

Otnes, H. (2015). *Å invitere elever til skriving. Ulike perspektiver på skriveoppgaver*. Bergen: Fagbokforlaget. (s. 11–24, 29–43, 83–99, 221–241)

Skarstein, D. (2017). *Skam – eit Ibsensk melodrama med didaktiske moglegheiter*. *Norsklæreren* 41 (1).

- Slettan, Svein (red.) (2014). *Ungdomslitteratur: ei innføring*. Oslo: Cappelen Damm. Kap. 5, 8, 9, 10, 11 og 12, s. 59–84, 113–190. (90 s.).
- Solberg, O. (2007). *Inn i eventyret: norsk og europeisk forteljekunst*. Oslo: Cappelen akademisk forlag. Kapitlene: «Eventyret som genre» og «Eventyrtolkning og eventyrteoriar». (55 s.)
- Tønnesson, J. L. (2012). *Hva er sakprosa* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. (154 s.)

Øvrige tekster:

Tegneserieroman

Kvammen, Anders N. (2016). *Ungdomsskolen*. Oslo: No Comprendo Press

Episk dikt

Ibsen, H. (1871). Terje Vigen. I *Digte* (s. 84–101). København: Gyldendalske boghandels forlag.

Tilgjengelig fra: <http://www-bib.hive.no/tekster/ekstern/ibsen/terje-vigen.html>

Noveller

Dahl, Roald (1953). *Dypfryst*. I *Et hode kortere og andre hårreisende historier*. Gyldendal Norsk Forlag.

Tilgjengelig fra: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2008082704047

Sandel, Cora (1927): *Lort-Katrine*. I *En blå sofa og andre noveller*. Oslo, Gyldendal.

Skram, Amalie (1882): *Madam Høiers Leiefolk*. Fortelling. I *Nyt Tidsskrift*.

Stien, Laila (1979): *Skolegutt*. I *Nyveien*.

Drama

Ibsen, H. ([1879] 2005). *Et dukkehjem*. Oslo: Gyldendal

Eventyr

Grimm, Jacob (1970). *Rødhette*. Oslo: Gyldendal. Tilgjengelig på nett via

Nasjonalbiblioteket: http://urn.nb.no/URN:NBN:no-nb_digibok_2011101208095

(Inntil tre andre eventyr vil komme i tillegg. Disse vil bli gjort tilgjengelig ved semesterstart.)

Annet

NRK (2016). *Skam*, utvalgte episoder og tekster knyttet til sesong 2.

Merk: Artikler og enkeltkapittel vil komme i tillegg. Dette blir oppgitt ved semesterstart.

LGU54017 Internasjonalt samarbeid – perspektiv på læreryrket

Antall sider: 1250. Artikler markert med * blir lagt ut i Blackboard.

Hovedbøker

Eidhammer, A. (2012). *Afrikas tid*. Oslo: Unipub. (260 sider)

Simonsen, J. (2004). *Afrikas historie*. Oslo: Cappelen Akademisk. (194 sider)

Kap. 1 Et kontinent blir bosatt, s. 19-49.

Kap. 4 Øst-Afrika og det sørlige Afrika før møtet med europeerne, s. 98-120.

Kap. 7 Afrika på 1800-tallet. Sør og nord, s. 179-219.

Kap. 8 Kolonierobring og tidlig kolonitid, s. 220-256.

Kap. 9 Koloniperioden. Samfunnsendring, 1920-1950, s. 257-298.

Kap. 13 Sør-Afrika I det 20. århundre, s. 391-413. (194 sider)

Artikler, kapitler fra bøker m.m.

Banda, D., Mostert, L., Wikan, G. (eds.) (2012). *The language of education policy : Implementation, practice And learning outcomes in Zambia, Namibia and Norway*. Hamar: Høgskolen I Hedmark, Oppdragsrapport nr. 2. (39 sider) Kan lastes ned fra http://brage.bibsys.no/hhe/handle/URN:NBN:no-bibsys_brage_30382

*Balsvik, Randi Rønning (2004). *Afrika I eit historiografisk perpspektiv*, kap. 6 Frigjering og kampen for utvikling, s. 107-131. (24 sider)

*Carmody, Brendan (2004). *The Evolution of Education in Zambia*. Kap. 6: Socio-cultural aspects of Zambia's formal education. Lusaka: Bookworld Publisehers.

*Kristiansen, Tømm (2006). «Der menn er menn». I *Afrika : En vakker dag*. Oslo: Cappelen.

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Zambia Primary School English Syllabus, Grades 2 – 7*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (35 sider)

*Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education (2012). *Junior Secondary Schoo English Syllabus, Grades 8 and 9*. Lusaka: The Curriculum Development Centre. (32 sider)

*Stock, R. (2004). *Africa South of the Sahara : A Geographical interpretation*. New York / London: The Guilford Press. (143 sider)

Kap. 1. The Map of Africa

Kap. 2. Imagining Africa: Roots of Western Perceptions of the Continent

Kap. 3. Culture and Society, s. 13 – 55

Kap. 19. African Woman and Development

Kap. 20. Children in Africa: Prospects for the new Generation

Kap. 21. Social Policy: The Health Sector,

s. 281-322 (45 sider)

Kap. 29. South Africa in the Postapartheid Era,

s. 423-436 (14 sider)

+ 2-3 artikler eller bokkapitler etter avtale med faglærer.

Skjønnlitteratur og film

Achebe, Chinua (1958). *Things fall apart*. Essex: Heinemann. (Fra Nigeria. Mest berømte bok i moderne afrikansk litteratur)

Conrad, Joseph (2003/1899). *Mørkets hjerte (Heart of Darkness)*. Oslo: Kagge forlag.

Mandela: Long Walk to Freedom (2013). Film. Regi: Justin Chadwick. Storbritannia/Sør-Afrika

+ valgfritt pensum ca 500 sider.

Inntil to skjønnlitterære bøker kan inngå i det valgfrie pensumet.

Forslag til skjønnlitteratur

Brink, André (2001). *Attråens rett*. Oslo: Aschehoug. (Fra Sør-Afrika etter apartheid)

Coetzee, J.M. (2002). *Vanære*. Oslo: Cappelen. (Fra Sør-Afrika, Coetzee vant nobelprisen i litteratur i 2003)

Dangarembga, Tsitsi (1988). *Nervous conditions*. Oxfordshire: Ayebia Clarke Publishing Ltd. (Fra Zimbabwe)

Grainger, Lisa (2007). *Stories Gogo Told Me*. Johannesburg: Penguin Books. (Fortellinger fra Sør-Afrika, Zimbabwe og Zambia).

Michelet, Tania (2008). *Afrika er ikke for alle*. Oslo: Kolon. (Om hvite settlere i Zambia)

Kangende, Kenneth (2000). *Night Whispers: A Collection of Short Stories from Zambia*. Lusaka: Minta Publishers.

Paton, Alan (1986). *Gråt mitt elskede land!* Oslo: Gyldendal.

Se gjerne etter bøker av to nyere forfattere fra Zimbabwe, Petina Grappa og Irene Sabatini, samt Nadime Gordimer, også en nobelprisvinner i litteratur fra Sør-Afrika.

Forslag til filmer

Blood Diamond (2006). Film. Regi: Edward Zwick. USA.

Hotel Rwanda (2004). Film. Regi: Terry George. Storbritannia/Sør-Afrika/Italia.

Skin (2008). Film. Regi Anthony Fabian. Storbritannia.

The last king of Scotland (2006). Film. Regi: Kevin MacDonal. England/Tyskland.

Vanære (2008). Film. Regi: Steve Jacobs. (Originaltittel *Disgrace*). Sør-Afrika/Australia.

Aktuelle nettsider

Föreningen afrikansk litteratur: <http://foreningenafrikanskilitteratur.se/vara-forf.htm>

Slotnæs, Marit K. (2007). Inn i afrikahyllen. I *Morgenbladet.no*
http://morgenbladet.no/boker/2007/inn_i_afrikahyllen

Forslag til sakprosa / nettartikler m.m.

Hansen, Karen Tranberg (2011). Labor Migration and Urban Child Labor During the Colonial Period in Zambia. I *International and Comparative Social History, Volume 13 : Child Labour's Global Past, 1650-2000*, s. 594 – 612. (19 sider)

Kan lastes ned fra <http://site.ebrary.com/lib/histno/docDetail.action?docID=10589289>

Heiverden.no: *Skolen i Zambia*. Kan hentes fra
<http://www.heiverden.no/newsread/dokument.aspx?docid=10051>

Jensen, R. (2010). *Elevråd bringer demokrati inn i zambiske skoler*. Kan hentes fra
<http://www.reddbarna.no/nyheter/elevraad-bringer-demokrati-inn-i-zambiske-skoler>

*Nordvik, Guro og Haugdal, Ragnhild (2011). Demokratiopplæring ved Nalituwe Basic School, Zambia : Refleksjoner etter et praksisbesøk. I Overrein, Per (red.) *Demokratiets forutsetninger i massekommunikasjonens Tidsalder*. Rapport Hegraseminaret 2011. Trondheim: Hegraseminarets styringsgruppe, s. 11 – 14 (4 sider)

Zambia: ZCEA calls for an end to corporal punishment to children (2011).
<http://www.lusakatimes.com/2011/05/12/zcea-calls-corporal-punishment-children/>

Pedagogikk

LGU53002 Pedagogikk og elevkunnskap 4 (5-10)

- Bjørndal, C.R.P. (2002). Det vurderende øyet. Observasjon, vurdering og utvikling i undervisning og veiledning. (s. 32-63) Oslo. Gyldendal Akademisk.
- Christoffersen L., Johannessen A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningene*. Oslo: Abstrakt. 178 s.
- Elstad, J.I. (2010). Spørreskjemaundersøkelsens fallgruber. I Album, D., Hansen, M. N. & Widerberg, K. (red.). *Metodene våre. Eksempler fra samfunnsvitenskapelig forskning* (s.155-169). Oslo: Universitetsforlaget.
- Klette, K. (1998). Klasseromsforskning – i spenningsfeltet mellom systematisk observasjon og etnografiske nærstudier. I Klette, K. (red.): *Klasseromsforskning - på norsk*, s. 13- 35. Oslo: Ad Notam Gyldendal
- Kvale, S. (2005). Om tolkning af kvalitative forskningsinterviews. *Nordisk Pedagogik*, 1/2005, s. 3-15.
- Nilsen, S.E. & Wasenden, W. (2005). Kvantitative metoder for datainnsamling og analyse. I Howe, A., Høium, K., Kvernmo, G. & Knutsen, I.R. (red.). *Studenten som forsker i utdanning og yrke. Vitenskapelig tenkning og metodebruk. Forskningsmetodiske tilnærminger for studenter i profesjonsfag* (s. 246-268). Oslo: Høgskolen i Akershus. Læremidler for profesjonsutdanning 4/2005.
- Nilssen, V.L. (2012). *Analyse i kvalitative studier: den skrivende forskeren*. Oslo: Universitetsforlaget. (190 s.).
- Nyeng, F. (2012). *Nøkkelbegreper i forskningsmetode og vitenskapsteori*. Bergen: Fagbokforlaget. (183 s.)

Mulig bok for noen tema

- Maagerød, E., Aamotsbakken, B. og Askeland, N. (2013). *Læreboka: studier av ulike læreboktekster*. Trondheim: Akademika. (290 s.).
- Rognsaa, Aa. (2015). *Bacheloroppgaven. Skriveråd og regler for utformingen*. Oslo: Universitetsforlaget. (110 s.).

Selvvalgt pensum i tilknytning til oppgaven kommer i tillegg.

LGU54007 Norsk 3 (5 – 10) Lese- og skrivevansker

Bøker:

Anmarksrud, Ø. & Refsahl, V. (2010). *Gode lesestrategier - på mellomtrinnet*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bele, I. V. (Red.). (2008). *Språkvansker. Teoretiske perspektiver og praktiske utfordringer*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. Kap. 2 – 7.

Egeberg, E. (2016). *Minoritetsspråk og flerspråklighet. En håndbok i utredning og vurdering*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Fuglestad, U., Hoem, T.F. & Håland, A. (2017). *God leseplanlegging*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Høien, T. & Lundberg, I. (2012). *Dysleksi. Fra teori til praksis*. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag

Kvithyld, T., Kringstad, T. & Melby, G. (2014). *Gode skrivestrategier – på mellomtrinnet og ungdomstrinnet*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lundberg, I. & Herrlin, K. (2009). *God leseutvikling. Kartlegging og øvelser*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Lundetræ, K. & Tønnessen, F.F. (2014). *Å lykkes med lesing. Tidlig innsats og tilpasset leseopplæring*. Oslo: Gyldendal Akademisk. Kap. 3 – 9, 11.

Lyster, S.-A.H. (2012). *Elever med lese- og skrivevansker. Hva vet vi? Hva gjør vi?* Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Artikler:

Bråthen, I. (2007). Leseforståelse – komponenter, vansker og tiltak. I I.Bråthen (Red.), *Leseforståelse. Lesing i kunnskapssamfunnet – teori og praksis* (s. 45 – 81). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Bråten, I. (1996). Om forholdet mellom lesing og skriving. I A.H.Wold (Red.), *Skriftspråkutvikling. Om hvordan barn lærer å lese og skrive* (s. 191 – 220). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Egeberg, E. (2007). Vurdering av forutsetninger for lesing og skriving. I E. Egeberg (Red.), *Minoritetsspråklige med særskilte behov. En bok om utredningsarbeid* (s. 161 – 180). Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Finbak, L. (2005). Analyser av stavefeil. *Spesialpedagogikk, 2005 (9)*, s. 20 – 29.

Frost, J. (2013). Leseutvikling og utviklingsbestemte aktiviteter. I J. Frost (Red.) (2013). Språk- og leseveiledning i teori og praksis. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.

Hagen, Å., Melby-Lervåg, M. & Lervåg, A. (2014). Barn som strever med språk og leseferdigheter: Hvilke tiltak virker? *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 4, s. 6 – 13.

Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). Pedagogisk-psykologisk arbeid. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7 og 9.

Høigaard, B. & Utgård, T. (2013). Digitale lære- og hjelpemidler for elever med språk-, lese- og skrivevansker. I J. Frost (Red.) (2013). Språk- og leseveiledning i teori og praksis. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag

Klinkenberg, J.E. (2015). Utvikling av avkoding og leseflyt. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 34 – 45.

Korsgaard, K., Hannibal, S. & Vitger, M.(2011). Oppdagende skriving og skriftspråksutvikling. I K. Korsgaard, S. Hannibal& M. Vitger (2011). *Oppdagende skriving – en vei inn i lesingen* (s. 49 – 60). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Lundberg, I. (2002). The Child's Route into Reading and What can go Wrong? *Dyslexia* nr 8. s. 1-13.

Lyster, S-A.H. (2017). Glem ikkje morfemet i leseopplæringen – det spiller en viktig rolle for leseforståelsen. *Norsk Tidsskrift for Logopedi*, 1, s. 22 – 32.

Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53

Refsahl, V. (2012). Kartlegging. I V.Refsahl (2012). *Når lesing er vanskelig. Leseopplæring på grunnleggende nivåer for unge og voksne* (s. 65 – 74). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Tetzchner, S.v (2012). Utvikling av kommunikasjon og språk. I S.v.Tetzchner, (2012). *Utviklingspsykologi* (s. 401 – 457). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Spear-Swerling, L. & Sternberg, R.J. (1994). The Road Not Taken: An Integrative Theoretical Model of Reading Disability. *Journal of Learning Disabilities*, vol. 27, s. 91-103.

Artiklene blir samlet i et digitalt kompendium.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Bjerkan, K.M., Monsrud, M-B. & Thurmann-Moe, A.C. (2013). Ordforråd hos flerspråklige barn. Pedagogiske og spesialpedagogiske utfordringer. Oslo: Gyldendal forlag. Kap 2.

Frost, J, Ottem, E. & Hagtvet, B, (2014). Samordnet styrking av vokabular og lesing – intensive arbeidsøker på mellomtrinnet med tekster fra samfunnsfag. *Spesialpedagogikk*, 2, s. 42 – 57.

Artikler, kartleggingsverktøy og annet læremateriell som brukes i undervisning er også pensum.

LGU54028 Matematikk 3 (5 – 10) Matematikkvansker

Bøker:

Lunde, O. (2010). Hvorfor tall går i ball. Matematikkvansker i et spesialpedagogisk fokus. Bryne: Info Vest Forlag.

Ostad, S. (2010). Matematikkvansker. En forskningsbasert tilnærming. Oslo: Unipub. Kap. 1 til 7, 10, 11 og 12.

Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2009). Tall og Tanke. Gyldendal Kap 3,5,6 og 7 .

Kartleggingsmaterieill:

Dynamisk kartlegging 5 - 10 (Kjøpes i Statped nettbutikk)

Artikler / bokutdrag

Artiklene og bøker merket med * blir samlet i et digitalt kompendium. De som ikke er merket legges direkte ut på Blackboard.

*Aastrup, S. & Johnsen, K. (2014). Kartlegging og undervisning i dynamisk perspektiv. I T.S. Gustavsen, K.R.C. Hinna, I.C. Borge & P.S. Andersen. (Red.), *QED 5 – 10* (s. 689 - 743). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

*Bjuland, R. (2005). Dialogiske tilnærminger i klasserommet: Utvikling av matematiske begreper gjennom lærer-elev dialog i klasserommet eller gjennom elevsamarbeid i smågrupper. I K. Hirsch (red.), *Ulike perspektiv på læring* (s. 67 - 76). Senter for voksenopplæring, Trondheim.

*Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention Workbook*. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 2 - 3.

Feifer, S.G. & De Fina, P.A. (2005). *The Neuropsychology of Mathematics: Diagnosis and Intervention Workbook*. Middletown: School Neuropsych Press. Kap. 4.

*Ferguson, A. M., Maloney, E. A., Fugelsang, J., & Risko, E. F. (2015). On the relation between math and spatial ability: The case of math anxiety. *Learning and Individual Differences*, 39, s 1 – 12.

*Flottorp, V. (2010). Deltakelse og uttrykksmåter i flerspråklige klasserom. *Tangenten*, 2010 (4), s. 41 - 47.

- *Flottorp, V. (2005). Matematikk og språk i en flerkulturell skole. *Tangenten*, 2005 (3), s. 19 - 23.
- *Hasselbalch, R. (2008). Matematikvanskeligheter og specialpedagogisk tiltag hos en pige med en socio-emotionel problemstilling. *Specialpedagogik*, 2, s. 18 - 28.
- *Hansen, A. (2000). Hva innebærer dynamisk testing? *Skolepsykologi*, 2000 (1) s, 1 – 25.
- *Haug, P (2017). *Spesialundervisningen. Innhold og tanke*. Oslo: Samlaget. Kap 15 og 16.
- *Hesselberg, F. & Tetzchner, S.v. (2016). *Pedagogisk-psykologisk arbeid*. Oslo: Gyldendal forlag. Kap. 7.
- *Holmen, H. (2009) Dynamisk kartlegging av elever med særskilte behov i matematikk – muligheter og utfordringer. *Tidsskrift FoU i praksis*, 9 (2), s. 151 - 168
- *Holm, M. (2012). *Opplæring i matematikk*. Cappelen Damm Akademisk. S104 - 113
- *Johnsen-Høines, M. & Alrø, H. (2012). Trenger en å spørre for å være spørrende? I M. Johnsen-Høines & H.Alrø (Red.), *Læringssamtalen i matematikkfagets praksis. Bok 1* (s.21 - 36). Bergen: Caspar Forlag.
- *Karagiannakis, G.N. & Coorman, A. (2014). Focused MLD intervention based on the classification of MLD subtypes. *The Routledge international handbook of dyscalculia and mathematical learning difficulties*, s 265 - 276.
- *Maloney, E. A., Sattizahn, J. R. &Beilock, S. L. (2014). Anxiety and cognition. *Wiley Interdisciplinary Reviews-Cognitive Science*, s 403 - 411.
- *Naglieri, J. A. & Das, J. P. (2005). Planning, attention, simultaneous, successive (PASS) theory: A revision of the concept of intelligence. I D. P. Flanagan & P. L. Harrison (Eds.), *Contemporary intellectual assessment: Theories, tests, and issues* (s. 120 - 135). New York: Guilford Press.
- *Nylehn, J. (2015). Arbeidsminnet er begrenset. Men hvorfor? *Spesialpedagogikk*, 6, s. 42 - 53.
- *Ramirez, G., *Chang, H., Maloney, E.A., Levine, S. & Beilock, S. L. (2016). On the relationship between math anxiety and math achievement in early elementary school: the role of problem solving strategies. *Journal of Experimental Child Psychology*, 141, 83 – 100
- *Solem, I. H. Alseth, B. Nordberg, G. (2017). *Tall og Tanke 2*. Gyldendal s. 7 - 28.
- *Sønnesyn, G. (2012). Kartlegging som reiskap i ein inkluderande skule. *Spesialpedagogikk*, 3, s. 37 - 51

*Wæge, K. (2015). Samtaletrekk – redskap i matematiske diskusjoner. *Tangenten: tidsskrift for matematikk i grunnskolen*, Vol 2, s. 22-27.

Sammenstilling om misoppfatninger (2017). 25 sider.

Artikler og materiell som er delt ut i undervisningen og på seminar regnes som pensum.

Anbefalt tilleggslitteratur:

Hornigold, J. (2015) *Dyscalculia pocketbook*.

Johnsen, A.L. og Natås, E. (2017) *Hvordan fatte matte*

Samfunnsfag

LGU54025 Samfunnsfag 1 (5-10) Demokrati, deltakelse og medborgerskap

Pensumbøker og artikler:

Balsvik, R. R. (2010). *Det 20. århundrets historie - et globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen akademisk.
s. 5-160 (155 s.)

Dyrvik, S. (2005). *Året 1814*. Oslo: Samlaget. s. 7-119 (113 s.)

Eriksen, T. L. (2010). *Globalhistorie 1750-1900: en sammenvevd og delt verden*. Oslo: Cappelen akademisk. kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10 og 14 (338 s.)

Fjeldstad, D., Lauglo, J., & Mikkelsen, R. (2010). *Demokratisk beredskap : Kortrapport om norske ungdomsskolelevers prestasjoner og svar på spørsmål i den internasjonale demokratiundersøkelsen :International civic and citizenship education study (ICCS 2009)*. Oslo: Institutt for lærerutdanning og skoleutvikling, Universitetet i Oslo.
Tilgjengelig fra: http://www.udir.no/Upload/Rapporter/2009/5/ICCS_kortrapport.pdf (48 s.)

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk: en håndbok for studenter og lærere* (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 17–202 (185 s.) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 205 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk).

Martinussen, W. (2003). *Folkestyre?: politisk medborgerskap i Norge over den siste generasjonen*. Oslo: Makt- og demokratiutredningen 1998-2003. (Rapportserien / Makt- og demokratiutredningen 1998-2003 ; nr 59).
Tilgjengelig fra: <http://www.sv.uio.no/mutr/publikasjoner/rapporter/rapp2003/rapp2003/rapport59/> (34 s.)

Martinussen, W. (2008). *Samfunnsliv: innføring i sosiologiske tenkemåter* (2. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s.9-73 (63 s.)

Mikkelsen, R., & Sætre, P. J. (red.). (2010). *Geografididaktikk for klasserommet: en innføringsbok i geografiundervisning for studenter og lærere* (2. utg.). Kristiansand: Høyskoleforlaget. s. 17-90, 118-138 og 237-262 (118 s.)

Myhre, J. E. (2015). *Norsk historie 1814-1905: å byggje ein stat og skape ein nasjon* (2.utg.). Oslo: Samlaget. s. 11-308 (297 s.)

Overrein, P., & Smidt, J. (2010). Begreper og makt – begrepslæring og samfunnsbilder i skriving i samfunnsfag. I J. Smidt (red.), *Skriving i alle fag: innsyn og utspill* (s. 231-254). Trondheim: Tapir akademisk forlag. (18 s.)

Overrein, P., & Madsen, R. (2014). Grunnleggende ferdigheter i samfunnsfag. I K. Skovholt (red.), *Innføring i grunnleggende ferdigheter: praktisk arbeid på fagenes premisser* (s. 126-169). Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Skirbekk, S. (2012). *Motforestillinger: femti påstander møter motargumenter*. Oslo: Historie & kultur. s. 11-158 (148 s.)

Stene, M. (2003). *Vitenskapelig forfatterskap: hvordan lykkes med skriftlige studentoppgaver* (2. utg.). Oslo: Kolle forlag. s. 11-40, 71-112, 139-148 og 155-169 (93 s.)

Stugu, O. S. (2012). *Norsk historie etter 1905: vegen mot velstandslandet*. Oslo: Samlaget. s. 9-163 (153 s.)

Østerud, Ø. (2014). *Statsvitenskap: innføring i politisk analyse* (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 15-54 og 103-300 (236 s.)

Aarre, T., Christophersen, J., & Børhaug, K. (2014). *Introduksjon til samfunnskunnskap: fagstoff og didaktikk* (2. utg.). Oslo: Samlaget. s. 13-96, 146-170, 175-230, 303-368 (227 s.)

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#samfunnsfag>.

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/k106/HIF1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/k106/POS1-01/>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til innholdet i «Kompetansemål etter 10.årssteget» på <http://www.udir.no/k106/SAF1-03/Kompetansemaal/?arst=98844765&kmsn=583858936>

og kjennskap til «kjennetegn» for samfunnsfag på
<http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Kjennetegn/Samfunnsfag.pdf?epslanguage=no>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Turlajs, Jānis (2011). *World Political Reference Atlas*. Riga, Jāna seta Map Publishers.
<http://www.amazon.com/World-Political-Reference-Atlas/dp/9984075907>

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

LGU52008 Samfunnsfag 1 (5-10) emne 2: Demokrati, deltakelse og medborgerskap

Læremidler

Balsvik, R. R. (2010). *Det 20. århundrets historie - et globalt perspektiv*. Oslo: Cappelen akademisk. s. 5-162 (157 s)

Børhaug, K., Christophersen, J. og Aarre, T. (2014). *Introduksjon til samfunnskunnskap: fagstoff og didaktikk*. 3.utg. Oslo: Samlaget. s. 143-350 (207 s)

Christensen, A. S. (2015). Demokrati- og medborgerskapsbegreber i grundskolens samfunnsfag i Danmark, Norge, Sverige og Tyskland. *Nordidactica – Journal of Humanities and Social Science Education*, 1. 63-92. (29 s).

Tilgjengelig fra: <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:813577/FULLTEXT01.pdf>

Eriksen, T. L. (2010). *Globalhistorie 1750-1900: en sammenvevd og delt verden*. Oslo: Cappelen akademisk. kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10 og 14 (301 s)

Lund, E. (2016). *Historiedidaktikk: en håndbok for studenter og lærere* (5.utg.). Oslo: Universitetsforlaget. Kap. 6-10 (75 s) (Del III «Tekst- og bildearkiv» fra s. 203 er ikke lesepensum, men må brukes som oppslagsverk).

Martinussen, W. (2003). Demokrati og sosial ulikhet. Politisk deltakelse i Norge i etterkrigstida. Oslo: Universitetsforlaget. (14 s)

Tilgjengelig fra:

https://www.idunn.no/st/2003/03/demokrati_og_sosial_ulikhet_politisk_deltakelse_i_norge_i_etterkrigstida

Mikkelsen, R. & Sætre, P.J. (Red.) (2015). *Geografididaktikk for klasserommet* (3. utg.). Cappelen Damm Akademisk. (13 - 314) (302 s)

Overrein, P., & Smidt, J. (2010). Begreper og makt – begrepslæring og samfunnsbilder i skriving i samfunnsfag. I J. Smidt (red.), *Skriving i alle fag: innsyn og utspill* (s. 231-254). Trondheim: Tapir akademisk forlag. (18 s)

Østerud, Ø. (2014). *Statsvitenskap: innføring i politisk analyse*. (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget. s. 209-300. (91 s)

Artikler/enkeltkapitler kan komme i tillegg

Læreplaner:

Studentene skal i tillegg ha kjennskap til innholdet i følgende av utdanningsdirektoratets læreplaner for grunn- og videregående skole:

Læreplanen i samfunnsfag <http://www.udir.no/Lareplaner/Finn-lareplan/#samfunnsfag>.

Læreplanene i historie- og filosofi programfag. <http://www.udir.no/kl06/HIF1-01/>

Læreplanene i politikk, individ og samfunn: <http://www.udir.no/kl06/POS1-01/>

I tillegg skal studentene ha kjennskap til innholdet i «Kompetansemål etter 10.årssteget» på <http://www.udir.no/kl06/SAF1-03/Kompetansemaal/?arst=98844765&kmsn=583858936>

og kjennskap til «kjennetegn» for samfunnsfag på <http://www.udir.no/Upload/larerplaner/Kjennetegn/Samfunnsfag.pdf?epslanguage=no>

Med forbehold om endringer i nettsadresse.

Atlas:

Studentene vil få bruk for atlas gjennom arbeidet i studiet. Følgende atlas er godkjent som lovlig hjelpemiddel på eksamen:

Kinder, Hermann og Werner Hilgemann (2004), *The Penguin Atlas of World History – From the French Revolution to the Present*. Penguin Books.

Turlajs, Jānis (2011). *World Political Reference Atlas*. Riga, Jāņa sēta Map Publishers. <http://www.amazon.com/World-Political-Reference-Atlas/dp/998>

ERASMUS-emner

LENG001E English 1 (1-7)

Literature:

Almond, D. (2009). *The Savage*. Walker Books Ltd.

Birketveit, A., & Williams, G. (Eds.). (2013). *Literature for the English classroom: Theory into Practice*. Bergen: Fagbokforlaget.

Dahl, R. (2016). *The BFG*. Penguin Books

Ellis, C. (2016). *Du Iz Tak?* Walker Books Ltd.

Gaiman, N. (2013). *Coraline*. Bloomsbury Publishing

Hallett, M. & Karasek, B. (eds.). (2008). *Folk and Fairy Tales* (4th ed.). Peterborough, Ont.: Broadview Press Ltd

Klassen, J. (2014). *This is not my hat*. Walker Books Ltd.

Maybin, J., & Watson, N., J. (Eds.) (2009). *Children's Literature: Approaches and Territories*. Basingstoke: Palgrave Macmillan

Scieszka, J. & Smith, L. (1998). *The Stinky Cheese Man and other Fairly Stupid Tales*. Puffin.

Sendak, M. (2012). *Where the Wild Things are*. Turtleback Books.

Snicket, L. (2012). *The Bad Beginning*. Egmont Books Ltd.

Tan, S. (2010). *The Lost Thing*. Hachette Children's books

Grammar:

Cowan, R. (2008). *The teacher's grammar of English: A course book and reference guide*. New York, USA: Cambridge University Press.

Language Teaching and Learning:

Bailey, S. (2015). *Academic writing. A handbook for international students*. Abingdon, IA: Routledge.

Hedge, T. (2000). *Teaching and learning in the language classroom*. Oxford, UK: Oxford University Press.

Richards, J. C. (2006). *Communicative language teaching today*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Reference (Not Required for Purchase—Available in Library):

Cameron, L. (2001). *Teaching Languages to Young Learners*. Cambridge: Cambridge University Press.

Dypedahl, M., Hasselgård, H., & Løken, B. (2012). *Introducing English grammar* (2nd ed.). Bergen: Fagbokforlaget.

Fowler, H. R., & Aaron, J. E. (2015). *The little, brown handbook*. Harlow: Longman.

Hacker, D., & Sommers, N. (2010). *A writer's reference* (6th/7th ed.). Bedford/St. Martin's.

Swan, M. (2005). *Grammar*. Oxford: Oxford University Press.

NB: Other literary texts, essays and articles will be required in addition to the texts on the book list. Please check the reading plan on Blackboard regularly to ensure you have access to all required texts. Course teachers will be responsible for providing copies, digital files, or web resources of these texts. Students will be responsible for accessing or printing them as needed.

LKRO001E Physical Education in School

Pickup, I. & Price, L. (2007). *Teaching physical education in the primary school: a developmental approach*. London: Continuum.

LKUH001E Arts and Crafts

Current curriculum will be published on BlackBoard.

LMUS001E Music 1 Instruction and conducting

Various sheetmusic for choirconducting and bandleading.

LSAM001 Comparative perspectives on education, citizenship and democracy in Norway

Adams, J., H. Kahn, R. Raeside. 2014. *Research Methods for business and social science students*. 2nd edition. Sage. (290 p.). Available online through library site.

Blossing, U.; Imsen, G.; Moos, L. (Eds.) 2014. The Nordic Education Model. 'A School for All' Encounters Neo-Liberal Policy. Policy Implications of Research in Education, Vol. 1. Springer. (Chapter 1, 3, 7-13.) (200 p.)

Hægeland, T.; Raaum, O., Salvanes, K.G. 2004. *Pupil achievement, school resources and family background*. Discussion paper 36/04. NHH - Norwegian School of Economics. (29 p.)

Haugen, C.R. 2011. Educational Equity in Spain and Norway: A Comparative Analysis in Two OECD Country Notes. *Educational Policy*. 25(4):688-715. (26 p.).

Imsen, G., U. Blossing & Leif Moose. 2017. Reshaping the Nordic education model in an era of efficiency. Changes in the comprehensive school project in Denmark, Norway & Sweden since the millennium. *Scandinavian Journal of Educational Research*. 61(5): 568-583. (17 p.)

Nilsen, S. 2010. Moving towards an educational policy for inclusion? Main reform stages in the development of the Norwegian unitary school system. *International Journal of Inclusive Education*. 14(5):479-497. (17 p.)

Norwegian Ministry of Education and Research. 2007. *Education – from Kindergartent to Adult Education*. Norwegian Ministry of Education and Research. Oslo (21 p.)

Schulz, W., J. Ainley, J. Fraillon, B. Losito, G. Agrusti & T. Friedman. 2017. *Becoming Citizens in a Changing World*. IEA International Civic and Citizenship Education Study 2016 International Report.
http://iccs.iea.nl/fileadmin/user_upload/Editor_Group/Downloads/ICCS_2016_International_report.pdf. (267 p.)

Statistics Norway (2017) Facts about education in Norway – Key figures 2015.
<https://www.ssb.no/en/utdanning/artikler-og-publikasjoner/attachment/287176?ts=158d834b638> (36.s)

Telhaug, A. O.; Mediås, O.A.; Aasen, P. 2006. The Nordic Model in Education as part of the political system in the last 50 years. *Scandinavian Journal of Educational Research*. 50(3):245-283. (35 p.)

These readings give student a brief introduction into education and educational politics in Norway in a comparative perspective, as well as an introduction into social science research methods and academic writing. Students are in addition expected to read and discuss literature with particular relevance for their selected research topic.